

DUHOVNI PASTIR.

Izhaja vsak mesec. — Velja 4 gld. na leto.

Letnik V.

V Ljubljani, decembra 1888.

12. zvezek.

Prva adventna nedelja.

I. Poslednja sodba bo strašna za grešnike.

Tedaj bodo videli Sinu človekovega
priti na oblaku z veliko oblastjo in
častjo. Luk. 21, 27.

V današnjem evangeliji, krščanski poslušalci, nam napoveduje naš Zveličar svoj poslednji prihod na svet. *Trikrat*, govori sv. Brnard, *pride božji Sin na svet; enkrat k nam ljudem, in sicer k vsem; drugikrat v nas ljudi, pa ne v vse; in tretjikrat zoper nas ljudi, pa ne zoper vse.* Prvikrat je prišel k nam ljudem, in sicer k vsem, ko je bil rojen; prišel je, kakor novorojeno, slabo dete. Drugikrat pride v nas ljudi, pa ne v vse, temuč le v tiste, katere je opravičil, kateri se njegovega odrešenja vdeležijo; vanje pride poln dobrote in ljubezni. Tretjič in zadnjikrat bo prišel zoper nas ljudi, pa ne zoper vse, temuč le zoper grešnike. Takrat bo prišel poln moči in velečastva, kakor sodnik živih in mrtvih, vse grešnike, vseh časov po njih zadolženji, očitno in pred očmi vsega tistikrat zbranega sveta večno pogubit. — Ta svoj zadnji prihod k veliki sodbi nam oznani božji Sin s svojimi lastnimi ustmi v današnjem evangeliji in s tem potrdi tisto božjo resnico poslednje sodbe, katero so že zdavnaj pred njim vsi preroki napovedovali. — Vsa naša vera nima nobene tako strašne resnice v sebi, kakor je ta. Nikoli niso ne preroki, ne Jezus, ne njegovi aposteljni s tako strašnimi besedami govorili, kakor o tej poslednji sodbi govoré. — In kako hočem jaz o njej govoriti, ko se vse po meni trese, kadar koli se na njo zmislim? Vse okoliščine poslednje sodbe so tako strašne in grozovite, da človeku srce upade, ko hoče o njih govoriti. Pa ker mi današnji evangelij skoraj o drugem

govoriti ne pusti, moram vendar le o poslednji sodbi govoriti, in sicer ne drugače, kakor jo sv. pismo popisuje, — in to samo bo že dovolj pretreslo naše srce in ga s strahom in trepetom napolnilo, — Bog le daj, da bi ta sveti strah v nas obudil pravo pokoro, resnično popljšanje našega življenja in novo gorečnost, stanovitno Bogu služiti. Rečem tedaj: Poslednja sodba bo strašna za grešnike; strašan bo 1. začetek te sodbe; strašna bo 2. sodba sama in strašan bo 3. konec te sodbe. *Kdor ima ušesa za poslušanje*, zavpijem danes z Jezusovimi besedami, *naj posluša in naj je pripravljen!*

I. Dvakrat bo sleherni človek od Boga sojen: enkrat bo sojen sam, enkrat pa vpricho drugih ljudi, toraj je dvojna sodba: posebna, za vsacega človeka posebej, in splošna ali poslednja, za vse ljudi skupaj. Prvikrat bomo sojeni ob uri svoje smrti, kakor hitro duša telo zapusti, že pred sodnim stolom božjim stoji in prejme nespremenljivo sodbo večnega zveličanja ali pogubljenja. To nam pove sv. Pavel s temi besedami: *Ljudem je odločeno enkrat umreti, potem pa sodba.* (Hebr. 9, 27.) In pred vsem naš Zveličar, ko o bogatinu pravi: *Umrl je in je bil v pekel pokopan*, — precej po smrti je bil v pekel obsojen. To je posebna sodba vsacega človeka.

Splošno ali poslednjo sodbo, ki bo za vse ljudi skupno konec sveta, nam oznanujejo vsi preroki v svojih bukvah. Sveti apostelj Juda Tadej piše v svojem listu, da je že Enoh, sedmi očaj od Adama, prerokoval, da bo Gospod z veliko tisoč svetnikov prišel ljudi soditi. Jezus govori o poslednji sodbi večkrat v svojem evangeliji. Pri sv. Matevžu pravi očitno: *Sin človekov bo prišel v svojem veličastvu in vsi angelji z njim; sedel bo na sedežu svojega veličastva in zbrali se bodo pred njim vsi narodi.* Sv. Janez Evangelist je zamaknen poslednjo sodbo že v duhu videl. Videl je, kako je morje, smrt, pekel svoje mrtve nazaj dalo. Videl je sodnika na velikem, svetlem sedeži sedeti in vse mrtve, velike in male, vsacega po njegovih delih soditi. Zato so nas sveti aposteljni v svoji veri učili, da bo Kristus prišel soditi žive in mrtve, pravične in grešnike.

Poslednja sodba je tedaj božja resnica, je negoljufiv člen svete vere in tedaj gotova. Zakaj pa bo poslednja sodba? Saj je že vsak mrlič precej ob smrti sojen, in ali v nebesa, ali v vice ali v pekel obsojen. — Odgovorim s cerkvenimi učeniki, da hoče Bog pri poslednji sodbi pred očmi celega sveta pokazati, da je vsacega pri posebni sodbi po pravici sodil, zveličal ali pogubil. Hoče pravične, ki

so bili v življenji ali neznani, ali zaničevani, očitno v čast postaviti; grešnike pa, ki so pravičnim ali očitno krivico delali, ali svoje hudobije vedno po hinavsko prikrivali, pred vsem svetom odkriti, ponižati in osramotiti; hoče vse hudodelnike k njih največjemu strahu vpričo vseh ljudi vnovič pogubiti, se nad njimi zmaščevati in svojo jezo pokazati. To je tisti dan, ki ga imenujejo preroki: *Gospodov dan, dan jeze, dan teme, dan tulenja in jokanja*. In prišel bo tisti dan, Bog ga je pri sebi odločil in je le Bogu znan; *nihče ne ve, kdaj pride, tudi angeli ne v nebesih*.

Ko ta dan napoči, se bo tudi poslednja sodba začela, in kako strašan bo že njen začetek! — Ko bo solnce otemnelo, luna se kakor kri zrudečila, ko bodo zvezde z neba popadale, ko bo zemlja v svoji podslombi pretresena in morja iz svojih brezdnov prišumela, ogenj z neba vse požgal, živali in ljudi pomoril: pojdejo angelji do vseh štirih krajev zemlje in bodo z velikim glasom in s trobento vse ljudi k sodbi klicali. „Vstanite mrtvi,“ porekó, „in pridite k sodbi!“ Na ta strašni glas se odpró vsi grobi. To minuto, kakor bi z očmi trenil, vstanejo in pridejo vsi mrličii slehernega stanu, sleherne starosti, obojega spola, vseh časov in rodov, iz jam in pokopališč, iz gozdov in travnikov, iz rek in morja. Pepel se skupaj zbira, kosti se sklepajo in kite in meso jim zrastejo. Meso se mora k mesu, kost h kosti prirasti, če so tudi deli trupla še tako daleč po svetu raztreseni; če je tudi pepel in prah še tako majhen; vsaka kost mora v svoj sklep, vsak ud k svoji moči in svojemu opraviilu, in tako bo vse število človeškega rodu spolnjeno. Potlej pride oživljajoči duh va-nje; duša pride na svoj poprejšnji kraj in ljudje stoje na nogah, kakor silno velika truma! Oh, kako se bodo nekateri takrat prestrašili in kako zelo se bodo nekateri takrat oveselili! Iz enega kraja, iz enega pokopališča, izmed dveh, ki sta v eni jami ležala, ki sta bila v življenji in smrti zedinjena, bo eden k časti vstal, da bo pred vsem svetom opravičen, eden pa k nečasti, da bo vpričo vseh osramoten! — Tudi vi bote v ravno tem mesu, v katerem sedaj tukaj stojite, od mrtvih vstali. Po teh ušesih, katera sedaj mene poslušajo, bo angelova trobenta bučala. S temi očmi, s katerimi se zdaj gledamo, bomo tedaj končanje sveta gledali. Mi vsi bomo takrat vpričo, pa kako? Ali z veseljem ali s strahom? Z vami, ki vas tukaj vidim, z vami tudi se bo tako godilo; „mrličii vstanite!“ posebno vam se poreče, ki v grehii smrtno spanje spite: „Vstanite in pojdite k sodbi!“ In vaše pogubljené duše pojdejo v vašá grda, smradljiva telesa in hudičii vas bodo na sodni kraj vlekli!

Kraj sodbe bo dolina Jozafat, ki je med Jeruzalemom in Oljsko goro. Tamkaj je Kristus Gospod trpel in nas odrešil, in tam nas bo sodil. *Naj se vzdignejo narodi*, govori po preroku Joelu (3, 12), *in pridejo v dolino Jozafat; ker tam bom sedel in sodil vse narode okrog*. — Ko bodo vsa ljudstva v ti dolini zbrana, se bo sodnik prikazal; ta sodnik bo Kristus, Gospod. *Zakaj Oče nikogar ne sodi, temuč je vso sodbo Sinu dal*, govori Jezus, in njegov apostelj nam pravi: *Ta je postavljen sodnik živih in mrtvih*.

O strašna sprememba! Jezus Kristus, ki je za naše zveličanje svojo kri prelil; Jezus Kristus, ki je bil naš odrešenik in zveličar, naš besednik in pomočnik, naš oče, brat in prijatelj, bo enkrat naš hudi tožnik in ostri sodnik!

In ostri sodnik bo prišel v vsem veličastvu svojega Očeta. Njegov križ se bo svetil na oblakih, kakor strašno bandero. Na oblakih svetlih bo stal, oprt na perute Kerubinov, od nebeških trum kakor od solnčnih žarkov obdan. Na njegovem svetem telesu bodo zapisane te besede: *Kralj kraljev in Gospod gospodov*. Hudobni duhovi pod njegovimi nogami bodo pripravljene, sodbo njegove pravice spolniti. Kralji in vitezi, nizki in podložni, se bodo ob tem pogledu na vseh udih kakor topolovo perje tresli in vsi ljudje od strahu koprneli.

Preden še se sodba prične, bo sodnik zmešane trume vseh ljudi zvrstil; bo, *kakor pastir ovce ločil od kozlov, in ovce*, to je, izvoljene, *na desnico, kozle pa*, to je pogubljene, *na levo razstavil*. — O strašna ločitev, katera bo marsikaterega moža od žene, stariše od otrok, prijatelja od prijatelja ločila in enega na stran izvoljenih, enega na stran pogubljenih dejala! Hudobni mož bo od pobožne žene, hudobna žena od pravičnega moža vzeta in ločena. Dobri oče bo prišel na desno, hudobni sin na levo stran. Pobožna mati bo med število božjih otrok, razuzdana hči med pogubljene postavljena. Izmed dveh prijateljev, ki sta bila v življenju tako tesno zvezana, bo eden svetnikom, eden pogubljenim prištet! O strašna večna ločitev! Branite se, tresite se, prosite ali pa preklinjajte, in vendar — bodete ločeni. — Vprašam te, kristijan, na katero stran boš ti sodnji dan postavljen, — na desno ali na levo; ti, ki se zmiraj izgovarjaš: „Drugi tudi tako delajo!“ Sodnik ti bo odgovoril: „Drugi taki stojé na levi, med pogubljenimi, tudi ti se mi med nje poberi!“ — Tako strašen bo začetek sodbe, še strašnejša bo sodba sama.

II. Ob poslednji sodbi ne bodo samo grešniki, temveč tudi pravični bodo sojeni. *Vsi*, piše sv. Pavel, *se moramo pokazati pred sodnim stolom Kristusovim, da sleherni prejme, kakor je storil, dobro*

ali hudo. (II. Kor. 5, 10.) Pa danes le o sodbi grešnikov govorim, in kako strašna bo ta sodba! Sv. pismo govori o dvojnih bukvah, iz katerih bodo sojeni. V prvih bodo brali božje zapovedi in sveti evangelij in v njem vse, kar je Jezus Kristus za naše zveličanje storil in trpel. V drugih pa bomo brali vse svoje življenje popisano, katero je pa sv. evangeliju nasprotno in velika nehvaležnost za britko trpljenje in smrt Jezusa Kristusa.

Kdor greh dela, luč sovraži in išče teme, da njegove hudobije skrite ostanejo. Ob sodbi pa bo vsa tema izginila, in naenkrat bo vse kakor luč svetlo. Takrat se bodo bukve naše vesti odprle in vse hude misli, besede in dela vsacega bodo vpričo celega sveta razodete. Vsak pogubljeni bo svoje življenje tako na tanko popisano na sebi našel, da ga bodo vsi zbrani ljudje od Adama do zadnjega človeka na svetu do najmanjših okoliščin videli in brali. Vse nespodobne, togotne, prevzetne, nevoščljive in lakomne misli in želje; vse nečiste, opravljive, preklinjevalne besede in pesmi; vsa nesramna dela možkih in ženskih, vse nezvestobe in prešestva zakonskih, vse pijanosti in zapravljivosti, vse goljufije, odrtije in tatvine, vse izdajbe in krivice, vsi poboji in božji ropi grešnikov bodo vsemu svetu oznanjeni. Kolik strah in trepet bo grešnika prepadal, ko bo vse svoje, tudi najbolj skrite grehe in hudobije odkrite videl pred očmi najsvetejšega sodnika in vseh angeljev in svetnikov!

Nesrečna hči, hudobni sin, kako ti bo takrat pri srcu, ko ne bodo le tvoji oslepljeni stariši, ampak vsi ljudje vedeli, kar si tudi kedaj v črni noči, pri zaklenjenih durih, v skrivnih kotih nespodobnega počel? — Kako ti bo takrat pri srci, nezvesti mož, nezvesta žena, ko ne bodo le tvoji ženi ali tvojemu možu, temuč celemu svetu tvoje nezvestobe razodete? — Kako ti bo takrat pri srcu, ti goljuf, ti tat, ko bodo vse tvoje zvijačine, s katerimi si krivični denar in krivično blago na-se vlekel, ki si od revežev velike dolgove prav cenó kupoval in jih vendar od revežev spet popolnem izžel in izterjal, — ko bodo tvoje tatvine, ki si jih toliko storil v gozdu ali na polji, ki si toliko hoj skrivaj posekal in domov zvozil, ki si noč in dan po tujem pasel, vse na dan prišlo? — Kako ti bo takrat pri srcu, hinavec, ki si le skrbel pred svetom, ne pa pred Bogom bogaboječ biti, ko bo ves svet videl, da si se le zavaljo ljudske hvale postil, molil, vbogajme dajal, k spovedi hodil in dobra dela opravljal? Kako ti bo pri srci, goljufni spokornik, kateri si spovednikom tolikokrat resnično kesanje, trdne sklepe pravega poboljšanja obetal, da si nevredno odvezo dosegel, katera ti je blazine pod komolce pokladala, — ko bo

tvoja skrita nespokornost vsem razodeta, in vsa tolažba ves blagoslov tvojega goljufanega spovednika brez sadu? Kako ti bo pri srci, ti nesrečni grešnik, kateri svoje grehe iz sramožljivosti pri spovedi zamolčuješ, ali pa jih zato na naglem, pretiho in zmedeno praviš, da bi jih spovednik preslišal, — ko bodo vsi tvoji grehi na dan prišli in vsem ljudem oznanjeni? — Kako, grešniki, vam bo moč pogled vsega sveta prenesti, ker še tega niste mogli preživeti, da bi bil le en sam greh pred ljudmi znan? Takrat porečete goram: *Padite na nas!* in hribom: *Pokrijte nas!* pa ne bodo padle in ne bodo vas pokrili; vsi angelji in ljudje bodo imeli svoje oči v vas in vaše grehe obrnene; in noben izgovor ne bo takrat nič veljal. Nič ne bo pomagalo reči: „Jaz nisem vedel, da je nezmerina pijača, prevzetna obleka, goljufiga in tatvina tak greh, — nisem vedel, da je to in to zoper sramožljivost in zakonsko čistost.“ Zakaj sodnik vam bo odgovoril: To bi bili lahko in morali vedeti: s prižnice in v spovednici vam je bilo to velikokrat povedano. Ker ste tedaj vse moje nauke in zglede zavrgli, ker si niste hoteli mojih krvavih ran, moje smrti k pridu obrniti, ker ste toliko hudega storili in toliko dobrega opustili, je za vas čas milosti pretekkel in čas pravice nastopil; jaz neham biti vaš odrešenik in zveličar in sem samo vaš ostri sodnik; ne smem vas zveličati, temuč vpričo zemlje in nebes, vpričo angeljev in svetnikov večno pogubiti. Po tem se bo sodba h koneu nagnila in konec bo še najstrašnejši.

III. Srditi sodnik bo z glasom, kateri bo kakor strela nebo in zemljo pretresel, nad grešniki nepremeljivo sodbo večnega pogubljenja izrekel: *Poberite se izpred mene, prokleti, v večni ogenj, kateri je pripravljen hudiču in njegovim angeljem.* — *Poberite se*, vi hudodelniki, vi sovražniki mojega imena. *Poberite se izpred mene*, svojega Boga, svojega odrešenika in zveličarja, svojega očeta in prijatelja, katerega ste sovražili in preganjali, kateri vas more pa zdaj pogubiti. Nikoli več ne bode videli mojega božjega obličja, edinega studenca vsega veselja in zveličanja. *Poberite se*, vi prokleti od svojega Boga; prokleti od vseh angeljev in svetnikov; prokleti od nebes in zemlje, prokleti od vseh ljudi in stvari. *Poberite se*, ne več na svet, kjer ste mrd, veselje in dobrote uživali, temuč poberite se v večni ogenj, kateri je bil sicer za hudiča in njegovo druhal prižgan, katerega ste si pa tudi vi zaslužili; ta ogenj bo vedno gorel in nikoli ugasnil, — vas na duši in telesu vekomaj smodil. *Poberite se* v tisto brezdnost, iz katerega ni rešenja, — v tisti kraj, kjer bo črv vesti vekomaj vaše srce razjedal, kjer je jok, tulenje in škripanje z zobmi. Vaše trpljenje

ne bo minilo, vaših muk nikoli ne bo konec. *Poberite se od mene, vi prokleti v večni ogenj!*

Oh! mislite si, ljubi kristijani! kako neznano in strašno bodo po teh sodnikovih besedah pogubljeni jeli zdihovati, jokati, vpiti, tuliti in divjati! Kako nebo in zemljo, dan svojega rojstva, svoje razuzdano življenje, sami sebe in tiste, ki so njih pogubljenja krivi, preklinjali! In med tem rotnjem in preklinjevanjem, med takim vpitjem in rujoventem bo pekel neizrečeno zazijal in vanj bodo hudiči pogubljene z dušo in telesom potegnili in za seboj zaklenili njegove globočine.

Strašna večnost se bo za zavržene zdaj začela. Odločeni so zdaj od Jezusa, od Boga večno, — od Jezusa, svojega zveličarja in odrešenika, — od Jezusa, ki je za nje umrl, jih s svojo krvjo odkupil, — od svojega Jezusa so ločeni! Od Boga so ločeni, kateri je bil njih edini cilj in konec, od svojega najboljšega očeta, od svoje edine dobrote, brez upanja, Boga kedaj videti in njegovo milost uživati. Ta zguba bo grešnike bolj pekla, kakor ogenj, v katerem bodo goreli. In vendar si ne bodo mogli grešniki vekomaj svojega žalostnega stanu nič več popraviti, nič več poboljšati! — Grešnik bo ločen od prečiste device Marije, na katero je vendar zmiraj svoje zaupanje stavil; od svojega svetega angelja varuha in od drugih angeljev varuhov, katerim je bil priporočen; ločen bo od tistega dobrega očeta, kateri je zanj tako zelo skrbel in ga od hudega odvrčal, dokler je živel; ločen bo od tiste pobožne matere, katera ga je tako srčno ljubila, dasiravno ji je veliko žalost delal, in katera ga je povsod, kakor Monika svojega Avgušтина, s solzami spremljevala; od tiste dobre sestre, ki ga je tolikokrat k dobremu opominjala; od tistega zvestega prijatelja bo ločen, s katerim je kvišku rasel, skupaj prebival, ga velikokrat obiskal, na čegar strani morebiti še zdaj sedi, ko jaz to govorim. On je izvoljenim prištet, ta pa pahnen med peklenko druhal. In sicer večno, večno bodo pogubljeni v peklu trpeli, brez upanja, kedaj rešeni biti, trpeli! Čez sto tisoč let še ne bode konca njih trpljenja! Čez tisočkrat tisoč let še komaj začetek! O strašna beseda: Večno!

Kdo si more strašno poslednjo sodbo misliti brez groze in trepetaja? In vendar bomo kedaj vsi pri nji morali vpricho biti. Pa, o moj Bog, na katero stran bomo li postavljeni, na desno ali na levo? Na desno ali levo stran priti, to je zdaj še v naši moči; moremo se še ali zveličati ali pogubiti. Pa ravno premišljevanje strašne sodbe božje

nas mora vedno priganjati za zveličanje svoje duše in za desno stran pri sodbi skrbeti. — Iz tega namena nam tudi cerkev, ker danes novo leto začne, veleva evangelij o poslednji sodbi brati, da bi vedno, kakor sv. Jeronim, glas trobente pri poslednji sodbi: *Vstanite mrtvi in pridite k sodbi!* v svojih ušesih že zdaj se razlegati slišali in z novo gorečnostjo začeli Bogu služiti, zato tudi v adventu zapoveduje post, miloščino in resnično pokoro.

Cerkev, naša dobra mati, hoče danes reči, kar tudi jaz pravim: Postavite si pred oči, kako strašna bo poslednja sodba za trdovratnega grešnika, kako strašen bo nje začetek, kako strašna bo sodba sama in kako strašan konec sodbe. Vem, da nihče ne želi na sodnji dan vpričo vsega sveta osramoten in večno pogubljen biti. Toraj naj nas premišljevanje strašne poslednje sodbe od vsega hudega odvrta in k dobremu napeljuje. Sklenite danes prvi dan cerkvenega leta pred Bogom, da hočete le njemu do zadnjega pojemljeja zvesto služiti, in potlej bodete tudi smrti pravičnih umrli in tisti, za grešnika strašni sodni dan na Jezusovi desnici med izvoljenimi stali in z njim in vsemi angeli in svetniki šli v presrečno nebeško kraljestvo in se v njem in z njim veselili vekomaj. Amen.

† Jos. Rozman, dekan (1839).

2. Ob slavnosti štiridesetletnega vladarstva presvetlega cesarja Fran Josipa I.

Vse spoštujte, brate ljubite, Boga se bojte, kralja častite. I. Peter 2, 17.

Velikega pomena je današnji dan za vse avstrijske narode, ker danes obhajamo preveseli spomin onega srečnega dné, ko je pred 40 leti naš presvetli cesar Fran Josip I. s krepko roko prevzel vladarstvo mogočne Avstrije, 2. decembra 1848. l. Štiridesetlet je že za navadnega človeka lepa dōba, v katerem koli stanu jih preživi, kaj naj pa še le rečem o štiridesetletnem slavnem vladanji mogočnega cesarja! — Ganljivo je brati, kako so se zlasti po Slovenskem posamezne duhovnije takorekoč med seboj skušale, da bi se — če moč — prekosile v ljubezni in hvaležnosti do preljubljenega vladarja. Res, prekrasne, navdušene slovesnosti so se že naprej obhajale krog in krog, ki morajo vsako avstrijsko srce oveseliti in navdušiti. (Tudi pri nas se je slovesnost, kakor se vsi spominjate, sijajno vršila.) A danes, ko se je tudi po dnevih dopolnilo štirideset let preslavnega

vladanja, se mi zdi, da bode jako koristno in umestno, ako se ne oziram na nedeljski evangelij, marveč (še enkrat) na toliko pomembno štiridesetletnico. Saj to ne bo sveten govor, marveč imel bo popolnem cerkveni značaj, ker vem, da je po duhu in želji svete katoliške cerkve, ako se ne oziramo le na zglede umrlih, ki se že v nebesih veselijo, marveč tudi na prelepe zglede onih, ki zdaj — med nami — lepo krščansko živijo. In kje naj bi iskali lepšega zgleda vzornega krščanskega življenja, kakor ga nam daje naš najvišji gospod — naš cesar? In ta zgled naj bi zato tem več sadu obrodil med vami, ker ga gledamo na tako vzvišenem mestu.

Hočem vas toraj danes opomniti nekaterih znamenitih vrlin (čednost) našega presvetlega vladarja, zaradi katerih moramo zares hvaliti božjo previdnost, da nam je poslala takega vladarja!

Sv. apostol Pavel je ob svojem času Rimljane (13, 7) tako-le učil: *Dajte vsakemu, kar ste dolžni; davek, komur davek; dac, komur dac; strah, komur strah; čast, komur čast!* in sv. apostol Peter (I. 2. 17) je rekel: *Vse spoštujte, brate ljubite, Boga se bojte, kralja častite!* — Učila pa sta ta dva apostola po zgledu božjega učenika Kristusa, kateri je pri neki priliki izustil tem enake, prav tehtne besede: *Dajte cesarju, kar je cesarjevega, in Bogu, kar je božjega!* — Iz tega lahko sprevidite, da so tudi višje posvetne oblasti po božji volji, in da je ni oblasti, katera bi ne bila od Boga postavljena, in da smo jim mi po vesti dolžni pokorščino skazovati ter cesarje in kralje, kot vrhovne nositelje te oblasti, spoštovati, ljubiti in častiti! — In če so se kristijanom taki nauki dajali ob času, ko so nad njimi trdo in neusmiljeno gospodarili grozoviti, neverni cesarji, ko so jih morili in preganjali po nedolžnem: koliko bolj še le veljajo v sedanjem času nam, ko imamo cesarja tako katoliško-vernega, pravičnega, milega in miroljubnega, predobrotljivega in modrega; kar vam hočem danes v slavnostni spomin štiridesetletne blage vlade našega preljubljenega vladarja iz njegovega življenja dokazati.

a) Našemu presvetlemu vladarju Fran Josipu I. gre vsa čast in udanost zaradi njegovega čisto katoliško-vernega duha in mišljenja, kar je velika sreča za nas! Ni treba daleč nazaj gledati, kako hudo se je godilo vernim katolikom pod oblastjo drugovernih vladarjev. Ozrmo se le na bližnjo preteklost na Nemško, kjer so izpraznili skoraj vse katoliške škofije in fare, ter vernim katoliški poduk in

sledujo tolažbo odtegnili, ker jih njihovi duhovni še spovedati, obhajati in prevideti niso smeli, razun pod kaznijo, — pa saj tudi ni bilo duhovnikov, da bi bili mogli to storiti! — Ozrimo se na Rusko, kjer so neustrašeni katoličani še vedno hudo stiskani; ali na Laško, kjer se vse, kar je katoliškega, zasmehuje, zatira, ter grabežljivo in krivično jemlje, — pa kdo bi ves svet obhodil? — Reči se mora, kjer je vladar katoliško-vernega duha, tam se tudi podložnim v vernem, vestnem in prostem prepričanju nobena sila in krivica ne godi: in tako je pri nas! Vsak sme svoje versko prepričanje očitno kazati in spolnovati, ker znana je beseda vladarjeva: Delam in prizadevam si za to, da imajo podložni časnih dobrot, a da zaradi njih ne izgube večnih! — Če so se semtertja prikazovale katoliški cerkvi sovražne postave, ni bila krivda cesarjeva, temveč njegovih ministrov in poslancev, kateri so po svojem lastnem znanji, pa ne po volji vladarjevi, postave kovali.

Naš plemeniti vladar se nikdar ne sramuje svoje vere očitno kazati: vsak petek in zapovedani postni dan vživa postne jedi; vsako nedeljo in vsak praznik, prav dostikrat tudi ob delavnikih, pri vseh svojih preobilnih opravilih k sv. maši hodi in pogostokrat v letu sprejema svete zakramente. Kako spodbudno je njegovo češčenje presv. rešnjega Telesa, kako vzgledno je bilo njegovo pobožno romanje v Jeruzalem l. 1869! . . .

b) Druga vrlina in prelepa čednost našega vladarja je njegova pravičnost do vseh podložnih brez razločka vere ali narodnosti. Znane so njegove besede, katere kliče svojim ministrom: Naredite mir med mojimi narodi! Vsakemu enake pravice, kakor ima vsak enaka bremena! Zato je vpeljal presлавni vladar vladanje po ljudskih zastopnikih ali poslancih, da bi ti potrebe in želje svojih zastopanih narodov povedali, da bi se vsem pravično vstreglo in pomagalo! — Če se semtertje želji in volji ljudstva enega ali drugzega kraja ne ustreže, pač zopet vladar tega ni kriv, marveč ljudstvo samo, ker si voli slabe ali nezveste poslance, ali pa njegovi poslanci, ki se ne ravnaajo po željah dobrih volilcev! Taka vlada, kakor je naša, je za nas najboljša in najpravičnejša in opravičuje napis na hiši slavnega vladarja: „Justitia est fundamentum regnorum“, t. j.: Pravica je podlaga (temelj) kraljestev.

c) Tretja vrlina našega presvetlega vladarja je njegova miroljubnost. Kakor Avstrija ni nastala po orožji in krvavih vojskah, temveč po združenji posameznih dežel po miroljubni poti, — tako tudi nje sedanji vladar ljubi mir. Nikdar sam vojske ne pričinja,

temveč le odbija in se brani, kadar je napaden. Kako težko je bilo prevzvišenemu vladarju, ko se je začela nesrečna vojska med Prusijo in Avstrijo leta 1866. Še ob zadnjem trenutku, predno je napočila vojska, zagotavljal je naš cesar, da on ni kriv te vojske, ki je izmed najbolj nesrečnih in žalostnih, ker se bojujejo Nemci zoper Nemece; zgodovina bode obsojevala tiste, ki so začeli to vojsko, in Bog, ki je vseveden, jih bode sodil. — Pa tudi poslednja leta ni šla avstrijska vojna v Bosno in Hercegovino roparsko dežele jemati, kakor delajo drugod, temveč je šla, naprošena od drugih, le mir in red delati in Turka, neusmiljenega do tamošnjih kristijanov, krotiti. — Sedanje ministerstvo si je vzelo za načelo: „mir in sprava med narodi“. — Glejte, za ta mir in red se imamo vladarjevi miroljubnosti zahvaliti, katera nam je porok, da bomo še naprej uživali blagi mir.

d) Nadaljna lepa — prelepa vrлина presvetlega vladarja je njegova znana radodarnost. Kolika, nedopovedljiva, da, skoraj neverjetna, pa vendar resnična je dobrotljivost in darežljivost njegova! Saj že skoraj ne bo kraja v ogromni in širni državi, da bil ne bil občutil eno ali drugo dobroto visoke cesarsko-kraljeve roke. (Tako tudi naša nepoznana fara!) Tu dobivajo podpore cerkve, tam šole, tu požarne brambe, tam ubožni zavodi; tu po toči, povodnji, ognji, potresih in drugih nesrečah poškodovane dežele in mesta, tam zopet razna društva, katera so poštenega domoljubnega mišljenja, kakor tudi posamezne, pomoči potrebne osebe! Reči se mora, da ni vladarja na širni zemlji, kateri bi toliko dobrotno izdal iz svoje najvišje blagajne, kakor je naš predobrotljivi in premilostljivi vladar; zato mu pa tudi po pravici gré in mu bo na veke ostal v zgodovini avstrijskih vladarjev prelepi priimek: cesar Fran Josip I. — Dobrotljivi!

Pa kam bi prišel, ko bi hotel naštevati še druge lepe vrline cesarjeve, kakor njegovo modrost in učenost, saj je znano, da je on glede učenosti v prvi vrsti med evropskimi vladarji, ker največ različnih jezikov govori. V silno burnih časih, pri mnogih notranjih in vnanjih sovražnikih, kateri so hoteli Avstrijo vničiti v razburkanem letu 1848, je nastopil, še le 18 let star, vladanje. Pa Bog mu je dal, kakor Salomonu, modrost, da je vse svoje skrite in očitne sovražnike vrlo premagal, Avstrijo rešil ter jo mogočno in slavno storil. Bog, ki je poznal vrle čednosti našega vladarja, ga je sam na čudni način dostikrat obvaroval sovražnih, smrtnih napadov in nevarnostij.

Bilo je 18. februvarja 1853. leta, ko se je cesar sprehajal z grofom O'Donnel-om ob Dunajskem nasipu. Poleg starih koroških vrat se je cesar naslonil na ograjo ter je zrl v rov. V tem

trenotji se priklati mlad človek, ter sune cesarja z nožem, na dve strani nabrušenim, v zatilnik. Žena, ki je šla za cesarjevim spremstvom, je videla, kako se je nož zabliškaval, ter je zaklicala: „Jezus, Marija, Jožef! Pomagajte!“ Med tem se cesar hitro obrne in nož, zavihten z vso silo, je zdrznil. Preboden je bil ovratnik, a noževa ost je šla v vrat samo kakih šest črtic. Grof O'Donnel je zgrabil zavrtnega morilca Libenija in ga na tla podrl, a dunajski meščan Ettenreich, ki je ravno mimo prišel, držal je morilca dotlej, dokler ni straža prišla in ga v zapor tirala. Žena, ki je na pomoč klicala, zgubila se je med množico, ki je od vseh strani skup vrela. Cesarju je močno kri lila in podal se je v palačo nadvojvode Alberta, kjer so ga obvezali in potem se je peljal v cesarski grad. Tri tedne je moral cesar doma ostati, vse cesarstvo je žalovalo! Ko se je pa cesar 12. marca peljal v cerkev sv. Štefana Bogu zahvalit se za rešitev, je bilo povsod nepopisljivo veselje!

Pa tudi več družih smrtnih nevarnost ga je Bog že čudežno rešil, tako da mi ne molimo zastoj v litanijah: „da našega cesarja obvaruješ — prosimo, usliši nas!“ Pa tudi želja in prošnja ranjcega cesarja Ferdinanda, prednika njegovega, očetovega brata sedanjega vladarja ali strica, se očitno spolnuje nad njim, kateri je, ko je odstopil svojemu stričniku, sedanjemu vladarju Fran Josipu I. na korist vladarstvo, rekel: „Naj Te Bog blagoslovi; bodi vrl in Bog Te bo varoval; rad sem to storil!“

Predragi avstrijski državljane! Kdo bi ne bil vesel in ponosen, kdo bi ne bil Bogu hvaležen, da nam je dal tacega vladarja? Kdo bi ne bil njemu iz srca udan? Kdo bi zameril, če se veselimo danes, kakor pokorni in hvaležni otroci pri slovesnem očetovo-vladarjevem prazniku štiridesetletne slavne vlade, in če mi to veselje, udanost in hvaležnost tudi na zunanje kažemo? Kakšen podanik (podložni) bi pač moral biti tisti, kateri bi si pri vsem tem še upal ali drznil reči: „Čemu to? Saj vsega tega treba ni!“ — Tak bi bil grozno neveden ali nespameten, — ali pa silno nehvaležen! Tak ne bi vedel, da je vsa druga, imeti dobrega ali hudega gospodarja, tak bi ne hotel vedeti, da svet brez višje oblasti obstati ne more in da tudi po božji naredbi nikdar brez nje ni bil in ne bo!

Pa jaz mislim, da ste vi vsi drugačnega mišljenja in prepričanja in da tudi jaz prav iz vaše duše in srca govorim, če danes, v tem slovesnem trenutku kličem k vsegamogočnemu Bogu:

Bog ohrani in poživljaj našega presvetlega cesarja in kralja Avstro-Ogerskega; cesarja in kralja Gornje- in Dolnje-Avstrijskega, Štajerskega, Kranjskega, Koroškega, Solnograškega, Tirolskega,

Primorskega, Dalmatinskega, Bosno-Hercegovinskega, Šleškega, Bukovinskega, Gališkega; kralja Češkega, Moravskega, Ogerskega, Sedmograškega, Slavonskega, Hrvatskega, Bog ohrani in poživljaj še mnogo in mnogo let cesarja in kralja — preblazega, mogočnega, verno-katoliškega, pravičnega, miroljubnega, predobrotljivega, modrega — Frana Josipa I. preponižno udanim podložnim v čast, veselje in blagor, — njegovim nasprotnikom pa v strah! Amen.

Andrej Šimenec.

Praznik prečistega spočetja preblažene Device Marije.

I. Cerkveno leto. — LI. Praznika pomen, primernost in zgodovina.

Vsa lepa si, Marija in izvirnega madeža ni na tebi. 1. Antiph. festi.

Dani se! na vzhodu se svetli jutranja zarja, nje žar razsvetljuje hrib in dol, vse se oživlja, vse se razveseljuje, ker zdaj zdaj se prikaže izza gorá težko pričakovano solnee. — Blažena mati, jutranja zarija, ki napoveduje Kristusa, solnee pravice, je danes spočeta. Zemlja ima varno zastavo, da usmiljeni Bog kmalu izpolni obljubo, ter po svojem Sinu odreši človeški rod; Sin človekov že trka na vrata.

Dva pobožna Izrajeleca, Joahim in Ana, oba iz rodu Davidovega, sta po dolgem in težkem čakanju prejela hčerko, sad vsemogočnosti božje. Slava Gospodu, ki se je spomnil svojih obljub in nam poslal iz nebeških višav belo golobico, ki naznanja konec povodnji in spravo z razžaljenim Bogom, česar nas spominja današnji praznik brezmadežnega spočetja Matere božje. Ta praznik je najslavesnejši, kar jih cerkev slavi v adventnem času in tej cerkveni dôbi tudi posebno primeren. Kakor je namreč Marija, vtopljenja v premišljevanje sv. pisma, z vsem žarom verne Izraelke želela, da kmalu pride Izveličar na svet, tako tudi isto hrepenenje navdaja katoliško cerkev vsako leto posebno v adventni dôbi, ko se pripravlja na prihod Gospodov, na vesele božične praznike. In kakor da bi cerkev hotela utešiti hrepenenje svoje in svojih otrok, praznuje v tej dôbi god brezmadežnega spočetja, češ: skoro so že izpolnjene naše želje, ona, ki bo odrešeniku mati, je že na svetu, časi se bodo toraj kmalu dopolnili. — V tem duhu praznujemo tudi mi današnji veseli god in v ta namen premislimo praznika pomen, primernost in zgodovino.

I. Praznik brezmadežnega spočetja je poseben praznik, ker se izmed vseh svetnikov cerkev edino le Marije slovesno spominja ob njenem spočetji, ob prvem trenutku njenega življenja. Zakaj to? Morda zato, da pokaže s tem svoje veselje, da je skoro že dopolnjena dōba stare zaveze, dōba obljub in da se imajo skoro že vresničiti vse obljube starega zakona v Odrešeniku! Gotovo je to eden izmed uzrokov, vendar poglavitni ni. Cerkev nam poglavitni uzrok razodene sama, ko danes pogosto pozdravlja Marijo v svojih molitvah, rekoč: *Vsa lepa si, Marija, in ni ga izvirnega madeža na tebi.* Verska resnica, ki jo je sv. Duh razodel 8. decembra l. 1854. po namestniku Kristusovem Piju IX. in ki potrjuje vero vseh stoletij in izpolni tisočletne želje katoliške cerkve, nas namreč uči, da je bila Marija v prvem trenutku svojega spočetja po posebni milosti božji z ozirom na zasluženje Jezusa Kristusa brez madeža izvirnega greha spočeta in da je bila precej v prvem trenutku polna neskončne milosti Gospodove, tako da je bila Marija nekako ogledalo popolnosti božje.

Bog je toraj v svoji neskončni modrosti odločil Marijo od družih ljudi, ki so v grehu spočeti in v grehu rojeni; Marija, hčerka nebeška, ni podedovala žalostne dote prve zemeljske matere, ona je brez madeža izvirnega greha od začetka svojega življenja. In te Marijine sreče in časti se spominjamo in radujemo današnji praznik, govoreč s sv. cerkvijo: *Veselim se, zelo se veselim v Gospodu in duša moja se raduje v mojem Bogu, ker oblekel me je z oblačilom zveličanja; z obleko pravičnosti me je ogrnil, kakor nevesto okrašeno s svojimi biseri . . . in ni dovolil, da bi se nad menoj veselili sovražniki moji.* (Vvod sv. maše.) Veselimo se z Marijo njene sreče tembolj tudi mi, ker je njena sreča prinesla tudi nam največjo srečo — Kristusa, našega Odrešenika!

II. Dasi pa je brezmadežno spočetje za Marijo toliko redka in posebna sreča in čast, vendar moramo reči, da je edina ta sreča in čast Marijina primerna: 1. svetosti presvete Trojice in 2. dostojnosti božje Matere.

1. Marijo je namreč izvolila presveta Trojica, da stopi z njo v posebno, tesno zvezo; Marija namreč ni le hčerka nebeškega Očeta, ona ima biti tudi prava mati Sinu božjega in prava nevesta svetega Duha.

a) Trojedni Bog toraj je tirjal v svoji svetosti, da bodi stvar, s katero se združi v najtesnejši zvezi, popolna brez vsakega madeža in sicer vsak, toraj tudi prvi trenotek svojega življenja, kakor pravi sv. Anzelm: *Pravičnosti primerno je bilo, da je bila ozaljšana (Marija)*

z največjo svetostjo, ki si jo moremo misliti razen Božje svetosti, devica, kateri je Bog Oče dal po tako posebnem potu svojega Sina, da je bil po natori skupen in edinorojen Sin Boga Očeta in Device. (De Conceptu Virg. Cap. 18.) Pač gotovo Bog Oče za Marijo ni mogel manj storiti, kakor je storil za prvo ženo, ki je tudi pred grehom živela s svojim možem v posebni, prvotni svetosti.

b) Pa tudi Bog Sin je od vekomaj poznal svojo razmero do Marije, vedel je namreč od vekomaj, da bo v času beseda meso postala in da bo ravno Marija nje telesna mati, pač nam zato ni težko umeti, da je Sin božji z neskončno večjo ljubeznijo od vekomaj ljubil Marijo, svojo prihodnjo mater, kakor pa druge stvari. Čast Marijina mu je bila nad vse, saj mu je imela biti mati. Tako je ljubezen Sinu božjega varovala Marijo, da je ni nikoli vklenil jarem satanov, da njene svetosti ni oskrnil izvirni greh, da je bila vsa lepa in da izvirnega madeža ni imela na sebi.

c) Kako vnet je bil pa tudi sv. Duh za svetost in lepoto svoje neveste, kako je gotovo skrbel, da dih kakega greha ni okužil njegovega sv. tempeljna, da nevesta njegova tudi en trenotek ni vzdihnila pod oblastjo zapeljivca človeškega rodu! — Svetost presvete Trojice tirja toraj neizprosno, da je Marija, ki se druží z Bogom v najtesnejši zvezi, brez madeža izvirnega greha spočeta. Trojedini Bog je določil, da smo vsi ljudje vsled smrtnega greha spočeti in rojeni v podedovanem grehu, on pa, vsemogočni postavodajalec, je od vseh ljudi odločil Marijo brez madeža spočeto. On je po svoji vsemogočnosti mogel, po svoji svetosti moral to storiti in zato je tudi to storil.

Slavimo Boga za to neskončno milost tudi mi, saj je Bog ravno s tem nam vsem pokazal nekako podobo sreče in časti, ki čaka vse izvoljene božje v večnosti, kjer se bodo v posebni ljubezni in sreči družili vsi izveličani z Bogom.

2. Ta posebna prednost je pa bila pri Mariji potrebna in primerna njeni dostojnosti zato, ker je imela Marija postati Mati božja.

a) Kdor namreč vé in veruje, da je Marija Mati božja, tacega pamet sama sili spoznati, da Marija mora biti brez vsacega greha, toraj tudi brez izvirnega. To je potrdil Bog sam v onem slovesnem trenotku, ko sta se prva človeka prikazala pred njim, da za prvi greh prejmeta zaslužen kazni; prokletstvu, katero je izrekel nad njima in nad zemljo, sledila je tudi obljuba, da tudi v svoji neskončni pravičnosti Bog ni pozabil svoje ljubezni. *Sovraštvo bom vzbudil, pravi*

Gospod kači, *med teboj in med ženo in med tvojim zarodom in njenim zarodom. Ona ti bo glavo strla.* S temi besedami napoveduje Bog zmago, katero nekdam slavi človeški rod nad satanom, svojim samosilnikom in kdo bo dobil to zmago? Ona, žena, ti bo glavo strla, da bo toraj v polnosti časov Odrešenik in ž njim tudi žena, njegova mati Marija, iztrgala človeški rod iz oblasti satanove, da ga bo očistila, ko se na zemlji zalesketa v prvotni svetosti in pravičnosti, kakor da bi prvi greh ne bil nikoli storjen — Marija, brez madeža spočeta!

b) Ni čuda, da Bog sam Marijo zaradi te njene svetosti slavi, rekoč: *Vsa lepa si, prijateljica moja in ni ga madeža na tebi.* (Vis. p. 4. 7.) Božje, vsevidno oko toraj ne najde na Mariji nobenega, tudi najmanjšega madeža in zato se veseli ž njo daru, ki ga ji je naklonil v svoji neskončni ljubezni. Ni čuda, da Gabrijel, poslanec božji ostrmi, ko na Mariji zagleda toliko svetost, da poln začudenja nebeški sel, ki uživa brezštevila milosti pri Bogu, na zemlji pozdravi Marijo z besedami: „Češčena, milosti polna!“ Gabrijel se raduje svojega življenja pri Bogu, uživa neprecenljive milosti z drugimi nebeškimi duhovi in sedaj pa vidi na zemlji stvar, ki je polna one milosti, katero le v drobtinah uživajo dvorniki Boga samega, toda on to dobro ume, saj ta stvar je kraljica angeljev, saj ta stvar bo Mati božja, vedno sveta, vedno čista, vedno brezmadežna!

Kako primerna je toraj Mariji, božji Materi, prednost in čast nje brezmadežnega spočetja, kako pa ta resnica tolaži in z upom navdaja tudi verne kristijane, ki vedo, da Marija ni le božja, ampak da je tudi naša mati. Kako mogočna mora pač biti naša mati, ker uživa pri Bogu toliko čast! S kakim zaupanjem se bomo toraj mi vedno, posebno v nadlogi obračali do nje, prepričani, da nas gotovo usliši mila naša Mati!

III. Vera, da je bila Marija sveta in brezmadežna že v svojem spočetju, je toliko stara, kolikor katoliška cerkev in zato potrjuje zgodovina katoliške cerkve, da so obhajali verniki praznik Marijinega spočetja, kakor hitro so začeli slovesno in očitno praznovati druge godove. In ravno to praznovanje spočetja Marijinega nam spričuje vero prvih kristijanov. Sv. Brnard namreč in sv. Tomaž Akvinski učita, da cerkev ne more nobenega praznika obhajati, da ne bi s praznikom združila kaj svetega. Ako je toraj cerkev že od starodavnih časov praznovala Marijino spočetje, spoznamo, da je bilo že tedaj splošno prepričanje: Marija je bila že v svojem spočetju sveta, brezmadežna, ker ko bi bila Marija v grehu spočeta, toraj omadeževana, bi cerkev gotovo ne bila s praznikom slavila tega trenutka že od starih časov.

1. Grška cerkev, ki je neposredno podedovala izročila na vzhodu, praznovala je že god spočetja Marijinega v šestem stoletji, kakor nam to spričuje sv. Sava v svojem obredniku. Na zahodu najdemo zgodovinsko utrjeno, da so v osmem stoletji na Španjskem obhajali ta god. Pavel Dijakon, za Karola Velikega menih na Monte Cassino, je z lepo himno proslavljal brezmadežno spočetje Marijino, ki se začinja z besedami: „Kdo bi mogel z vzvišeno besedo dostojno proslavljati prednosti Device, ki je dala življenje svetu, kateri je bil zvezan v verigah smrti . . . ker postala je brezmadežna mati in devica porodnica.“ (Gueranger, Das Kirchenjahr.) Iz Španjskega se je praznik razširil na Angleško, v Belgijo in Nemško. Slednjič je sprejela cerkev ta praznik med svoje godove. Papež Sikst IV. namreč ga uvede najprej v mestu Rimu; kakih 100 let pozneje, leta 1568, objavi sv. Pij V. splošno izdajo rimskega brevirja, in v priloženem koledarju je brati praznik Marijinega spočetja med onimi, ki se imajo obhajati po vsem katoliškem svetu. Francoska je izprosila za časa Ludovika XIV. od papeža Klemena IX., da se ta praznik po vsem francoskem kraljestvu praznuje z o s m i n o, kar pozneje papež Inocencij XII. določi veljavno za vso cerkev. In že več stoletij so bili dolžni vsi doktorji sv. pisma v Parizu priseči, da bodo to resnico zagovarjali in pojasnjevali zoper raznovrstne napade in ugovore.

2. Cesar Ferdinand III. je postavil na javnem trgu na Dunaji krasen steber, ozaljšan s podobami, ki so kazale Marijino zmago nad grehom; na vrhu bil je kip brezmadežne kraljice z lepim, slavnega cesarja vrednim, katoliškim naslovom: „Bogu Najboljšemu, Največjemu, vrhovnemu vladarju nebes in zemlje, po katerem vladajo kralji, — Devici, božji porodnici, brez madeža spočeti, po kateri vladajo vladarji, vzvišeni gospodovalki in posebni varuhinji Avstrije, zaupa, izroča, posvečuje sebe, otroke, ljudstva, armade, pokrajine svoje in vse, kar je njegovo, Ferdinand III. Avgust in postavi po obljubi v vedni spomin tega dogodka to spominsko znamenje!“

Da bi se pač še vedno tako častila brezmadežna Devica v našem prestolnem mestu in po naši širni domovini, potem bi tudi ona še sedaj brezmadežno čisto ohranila vero in življenje naših očetov, a kolikor bolj se po javnih trgih Marijine, sploh svete podobe morajo umikati posvetnim, pogosto nenravnim, tembolj tudi med ljudmi gine vera in pošteno življenje!

3. Kar pa so verniki, kakor smo se prepričali, verovali vsa krščanska stoletja, to je nezmotljiva katoliška cerkev razglasila po slavno vladajočem pokojnem Piju IX. 8. decembra l. 1854. — To

toraj ni bilo nič novega, ni bila nova verska resnica, kakor so trdili sovražniki katoliške cerkve, marveč cerkev je le zadovoljila stoletne želje svojih vernikov, le z bleskom in posebno veljavo je obdala resnico, katero so verniki že poprej verovali. — Ta dan je v smrtnih bolečinah znova strepetala peklena kača pod zmagoslavno peto deviške Matere in Bog je tudi našim časom dal s tem znamenje svoje posebne ljubezni; on zemljo še vedno ljubi in zato je na njej tako poveličal slavo svoje Matere v blagor človeštva.

Kar je namreč dovršil na posebni način pri svoji božji Materi, da jo je namreč posvetil brez madeža spočeto in brez madeža v nebesa vzeto, to Bog želi po navadnem potu storiti pri človeškem rodu: ljudi dvigniti iz blata hudobije in verske nevednosti, jim prižgati v srcih luč prave vere, da po njej zopet pošteno in brezmadežno živé, vredni sinovi svoje brezmadežne Matere!

4. Kako pa da je Mariji sami slovesno praznovanje njenega brezmadežnega spočetja všeč, to nam spričuje ona sama prav posebno po svojih prikazovanjih v Lurdu na Francoskem, kjer je na vprašanje Bernardke, kdo da je, odgovorila: „Jaz sem brezmadežno spočetje!“ Na tem svetem kraju, kamor prihaja leto za letom na tisoče častilcev Marijinih, ki posebno potrebujejo njene pomoči, se skazuje brezmadežna Kraljica milostno Mater zapuščenim Evinim otrokom v tej solzni dolini.

Komu ni znano, koliko čudežev se je v zadnjih letih zgodilo na tem božjem potu, čudežev, katere morajo potrjevati celo brezverci. Pa tudi koliko ljudi se je že spreobrnilo na tem čudovitem kraju!

Kristijani, ako Marija sama želi in priporoča, da naj se slovesno obhaja praznik nje brezmadežnega spočetja, potem nam za to ni treba nobenega človeškega opomina. Mati tako pravi, otroci njeni poslušajmo jo radi, saj smo se prepričali v tem govoru, kako lepega pomena, kako primeren in kako razširjen je bil in je po vsem svetu ta slovesni Marijin praznik.

Radi se toraj družimo s sv. cerkvijo ter pozdravljajmo Marijo: *Vsa lepa si, Marija, in ni ga izvirnega madeža na tebi*; pa skrbimo tudi z vere in čednosti polnim življenjem, da tudi nam Marija saj ob smrtni uri lahko reče: „Pridite k meni, sinovi, hčere moje! Vsi lepi ste in ni ga madeža na vas!“ Amen.

And. Kalan.

2. Ta praznik naj nas nagiba, Marijo posnemati in na pomoč klicati.

Blagor človeku, kateri me poslušša
in čuje pri mojih vratih vsaki dan.

Preg. 8, 34.

Vsak vélik Marijin praznik nam spričuje, kako resnično je to, kar je Marija sama v svoji visoki pesmi izgovorila, rekoč: *Velike reči je Gospod meni storil* (t. j. velike milosti je meni dodelil), *ki je mogočen in sveto njegovo Ime*. Mislimo le na milost njenega prečistega spočetja, na katero nas današnji praznik spominja. O kako neizmerno velika je že ta prva milost. Med tem, ko moramo vsi drugi ljudje z Davidom tožiti, da smo bili v grehah spočeti (psl. 50, 7.), je bila le Marija sama izmed vseh človeških otrok od te splošne postave izvzeta in po posebni milosti božji obvarovana vsacega madeža izvirnega greha.

Marija, prečista Devica, pa ni bila le samo brez vsega madeža spočeta, in se ni le samo v vsem svojem življenju varovala vsacega tudi najmanjšega greha, ampak se je tudi zaljšala z najlepšimi čednostmi, ki nam jih je v posnemanje zapustila, in ona nam tudi kot najbolj nedolžna, najbolj sveta stvar pred Bogom vse sprostiti zamore. In ravno o teh dveh rečéh vam hočem danes govoriti, namreč: da nas I. Marijino čisto spočetje nagiba, njo posnemati, in II. da nam zaupanje daje na njeno priprošnjo pri Bogu. — Govoriti hočem v imenu Jezusa in Marije.

I. Marijino prečisto spočetje nas nagiba, Marijine prelepe čednosti posnemati. In zares! Ali nas ne opominja že sam pogled na podobo Marije Device brez madeža spočete na njene prelepe čednosti in ali bi ne bil v stanu ta pogled nas tudi k posnemanju teh lepih čednost spodbudovati in vnemati? Saj so ljudje tako hitro pripravljeni, še celo nečimurne in prazne reči pri drugih ljudeh posnemati; naj le katera ženska kako novo in nečimurno nošo vpelje, naenkrat se jih bo več našlo, ki jo bodo posnemale. Ali bi ne imeli tolikanj bolj in raje posnemati prelepe zglede, s katerimi nam prečista Devica Marija sveti?

Poglejmo le njeno podobo prečistega Spočetja! Marija se nam ne kaže v nečimurni posvetni obleki, ampak v ponižni, beli obleki, z višnjevim plaščem spokornosti ogrnena, brez vsega posvetnega lišpa, brez zlatih prstanov na roki, brez zlatih uhanov v

ušesih . . . In vendar njena lepota deleč preseže vse lepотиje drugih Evinih hčera, naj se še tolikanj zaljšajo s posvetnim lišpom. Marija je v svoji ponižnosti tako lepa, da njeno lepoto sam sv. Duh hvali v sv. pismu, rekoč: *Vsa lepa si, moja prijateljica, in madeža ni v tebi.* — O kristijani! . . . posnemajte ponižnost prečiste Device Marije! Ponižnost vas bo Bogu in ljudem bolj lepe in dopadljive delala, kakor ves vaš pozemeljski lišp, s katerim se vaše duše s prevzetnostjo grdo omadežajo, in pri pametnih ljudeh več zaničevanja, kakor hvale najdete.

In kaj nas še dalje uči svetlo belo oblačilo prečiste Device? Uči nas nedolžnost in čistost duše in telesa, katera je ravno pri Mariji prečisti Devici videti v najvišji stopinji in lepoti, ker ni bila nikdar tudi ne z najmanjšim grehom omadežana. In, oh, kako potrebno je, da se nam to najlepše ogledalo čistosti in nedolžnosti prečiste Device pred oči postavlja, ker mnogi ta najdražji in najlepši zaklad svoje duše tako lahkomišljeno zapravljajo! In kako neizrekljivo velika nesreča je zgubljena nedolžnost! Ne pravi zastoj že stari pregovor: „Ura zamujena in pa nedolžnost in čistost zgubljena, ni nikoli več nazaj pridobljena.“ O krščanska duša! hočeš kdaj Boga gledati v nebesih, posnemaj Marijo Devico v tej prelepi čednosti — v nedolžnosti in čistosti; vojskuj se za to čednost, ker veš, kaj pravi Jezus: *Blagor jim, ki so čistega srca, ker oni bodo Boga gledali.*

Pa poglejte in premišlujte še dalje prelepo podobo prečistega spočetja preblažene Device Marije. Marija stoji nad luno in zemljo. Luna je podoba spremenljivosti; zakaj za vse to, kar je spremenljivega in minljivega, se Marija ni zmenila, na kaj tacega svojega srca ni navezovala, ker le po tem je hrepenela, kar bo vekomaj obstalo, kar bo vekomaj v nebesih vživala. In ker so te spremenljive in minljive reči ravno tiste dobrote, ki nam jih zemlja ponuja, zato ima Marija tudi zemljo pod svojimi nogami v znamenje, da je vse pozemeljske dobrote in veselice zaničevala in takorekoč z nogami teptala; zakaj ona ni hotla nič od zemlje vedeti, njene želje in hrepenenje njenega srca so bile le proti nebesom obrnene, ona gleda le proti nebesom, ter se veseli, kakor je sama rekla, le v Bogu svojem Zveličarju. — Posnemajte v tej reči prečisto Devico Marijo, ter varujte se grešnih, posvetnih veselie v napuhu, v pijančevanju, nečistosti itd., ki sreč ne dajajo pravega veselja, ampak le britkosti in spečenine vesti. Zato nam kliče Marija: *Poslušajte nauk in bodite modri, in nikar ga ne zametujte! Blagor človeku, kateri me posluša, in čuje pri mojih vratih vsaki dan.*

II. Marijino prečisto spočetje nam daje pa tudi zaupanje na njeno priprošnjo pri Bogu. Na to nas že lahko opominja le pogled na podobo Marijinega prečistega Spočetja. Kaj namreč pomenite skleneni, proti nebesom povzdigneni roki Marije Device drugzega, kakor to, da Marija Devica prosi za nas? In kako zdatna in vspešna je njena priprošnja pri Bogu za nas! Če po besedah sv. aposteljna Jakopa že molitev pravičnega veliko premore pred Bogom, o koliko več premore še le molitev prečiste Device Marije, ki je bila brez madeža spočeta in je svojo nedolžnost čisto in neomadežano do konca svojega življenja ohranila! Kako bi mogel Bog katero prošnjo odreči tisti svoji izvoljeni Devici, kateri ni hotel odreči tiste milosti, od katere je vse druge ljudi odločil, — namreč milosti njenega prečistega Spočetja?

Ako se tedaj le hoče kaki grešnik v resnici spreobrniti ter iztrgati iz grešnih vezi, in se iz tega namena k Mariji, brez madeža spočeti Devici, zaupljivo zateče, mu bo ona sprosila milost resničnega spreobrnjenja, milost pravega kesanja nad grehi, in resničnega poboljšanja. Ona, ki je peklenski kači glavo strla, mu bo pomagala, se iz oblasti peklenškega duha rešiti, njegove skušnjave srečno premagovati in v dobrem stanovitnemu ostati. O da bi se hoteli grešniki in grešnice iz tega namena k prečisti Devici Mariji zatekati in jo za milost resničnega spreobrnjenja prositi, koliko več bi se jih spreobrnilo!

Pa ne le samo v strahu in britkosti zavoljo grehov, ampak tudi v vsaki drugi dušni in telesni potrebi in težavi more kristijan zaupljivo pribežati k Mariji, brez madeža spočeti Devici, ter pri njej pomoč, tolažbo, ali vsaj polajšanje zadobiti. Marija sama je marsikaterim svojim zvestim služabnikom razodela, in marsikateri Marijini zvesti služabniki so sami skusili, da ne moremo lože kake milosti, pomoči in dobrote po Marijini priprošnji od Boga doseči, kakor če kličemo Marijo, brez madeža spočeto Devico, na pomoč. — Koliko čudežev ali čudnih uslišanj se je zgodilo po svetinjah čistega Spočetja Marije Device! Pred kakimi petdesetimi leti se je bila Marija Devica neki pobožni nuni v Parizu tako prikazala, kakor jo vidite na svetinjah prečistega Spočetja Marije Device. Na milijone se je potem vtilo že takih svetinj prečistega Spočetja Marije Device, in mnogi, ki so to svetinjo pobožno pri sebi nosili, in so v raznih potrebah Marijo na pomoč klicali, so tudi prečudno pomoč dosegli od Marije brez madeža spočete Device. — L. 1857. se je v Lurdu Marija nedolžni deklici osemnajstkrat prikazala ter se ji kot Devica

brez madeža spočeta razodela. Zdaj je tam ena izmed najbolj slovečih Božjih potov na celi zemlji, kamor zahajajo romarji iz vseh delov svetá. Brez števila milost in dobrot v dušnih in telesnih potrebah so kristijani tam od Boga dosegli po priprošnjah brez madeža spočete Device Marije.

O kristijani! hočete toraj po priprošnji Marije Device v dušnih in telesnih potrebah kako pomoč od Boga doseči, častite posebno Marijino prečisto Spočetje, in prosite jo pred vsem drugim za to milost, da bi mogli tudi po njenem zgledu vse skušnjave srečno premagovati, čisto in nedolžno živeti ter njenega božjega Sina čez vse ljubiti. Zakaj ali moremo drugače Mariji dopasti? Poslušajte, kaj je Marija sama nekdaj rekla sv. Brigiti: *Kteri mene častijo, zraven pa greh delajo, so mi ravno tako malo dopadljivi, kakor posoda, ki je zunaj pozlačena, znotraj pa je s smradljivim blatom napolnjena.* Tako čista in nedolžna Mati hoče, da so tudi njeni otroci in služabniki čisti. Pokažimo toraj, da smo mi njeni čisti otroci, potem se bo tudi Marija v življenji in ob naši smrtni uri nam usmiljeno Mater skazovala. Amen.

Jos. Krčon.

Druga adventna nedelja.

I. Kaj govori Jezus sam o sebi in o Janezu?

Pojdita in povejta Janezu, kar sta
slišala in videla. Mat. 11, 4.

Resnica oči kolje, pravi pregovor, ker je nobeden, katerega zadeva, rad ne sliši, in ljudje radi sovražijo tistega, kateri jim jo pove. To je skusil tudi Janez Krstnik, o katerem nam današnji sv. evangelij omeni, da je bil v ječi. Zakaj neki? Kaj je bil hudega storil? Nič hudega ni bil storil, samo zaradi resnice in pravice je trpel preganjanje. Zvesto je spolnoval svoj poklic, ki mu ga je bil Bog odkazal. Bil je neprestrašen mož, in slehrnemu je naravnost povedal resnico, priprostemu ljudstvu, kakor tudi pismarjem in farizejem, cestninarjem in vojakom, pa je tudi kralju Herodu ni zamolčal. Ta Herod namreč, ki je bil sin tistega Heroda, ki je bil dal Betlehemske otroke pomoriti, je živel v prešestvu z ženo svojega brata Filipa. Sv. Janez, ves vnet za božje svete postave in ves goreč za boljšanje grešnikov, gre in mu brez vseh ovinkov naravnost reče: „Ni ti

dopuščeno, svojega brata žene imeti.“ S tem se je Herodu zelo zameril, še bolj pa Herodijadi, nezvesti ženi. Ni jenjala Heroda nagovarjati, da naj bi ga s poti spravil. Da bi ji vstregel, ukaže pravičnega moža vkleniti in v ječo vreči. Ali take ječe ga ni bilo treba sram biti, še le slavo in čast si je ž njo pridobil, večjo, kakor Herod s svojo kraljevo krono, zakaj čednost je tudi vklenena in v ječi častitljiva, pregreha pa je grda in ostudna tudi na kraljevem dvoru in z zlatom in krono okinčana. — Kakor poprej, tako je sv. Janez tudi v ječi le te želje imel, da bi vsi ljudje Jezusa kot Odrešenika spoznali in se ga poprijeli. Pa ravno nekateri njegovih učencev se nikakor niso mogli od njega ločiti; tako so ga spoštovali in ljubili. Ali sv. Janez, ki ni iskal svoje, ampak Jezusove časti, jih zavrača na Jezusa, in da bi se z lastnimi očmi in ušesi prepričali, da Jezus je obljubljeni Odrešenik, pošlje dva k njemu in jima veli vprašati ga: *Si ti, kateri ima priti, ali naj na družega čakamo?* Ne zavoljo sebe tedaj, kakor da bi bil on začel dvomiti nad Jezusom, ampak zavoljo učencev ju je k Jezusu poslal, da bi vanj verovali in se ga poprijeli. — Kaj Jezus govori sam o sebi in kaj potlej govori o Janezu, naj razloži moje daljno govorjenje.

I. Janezova učenca Jezusa vprašata: *Si ti tisti, kateri ima priti, ali naj družega čakamo?* Si ti odrešenik sveta, ki ga je Bog našim očetom obljubil, ali nisi? Na to vprašanje Jezus ne odgovori naravnost: „sem“, marveč se sklicuje na svoja dela, katera glasno pričajo, da je od Boga, sicer bi tacih čudežev ne mogel delati. Ravno takrat, ko sta bila Janezova učenca k njemu prišla s tem vprašanjem, jih je veliko ozdravil od bolezni in ran, in od hudih duhov, in mnogo slepim je dodelil pogled — pravi sv. Lukež (7, 21). Malo poprej je bil ozdravil hlapca, in k življenju obudil mladenča v Najmu. Na te čudeže in na nebeške nauke, ki sta jih slišala iz njegovih ust, se tedaj sklicuje, ker pravi: *Pojdita in povejta, kar sta slišala in videla.* Potlej pa vzemite bukve preroka Izaija v roke in berite, kaj je on o Mesiji prerokoval. Tam boste brali: *Bog sam bo prišel, in vas bo rešil. Tedaj se bodo slepim oči odprle, in ušesa gluhih bodo odmašena. Tedaj bo kruljev skakal kakor jelen, in jezik mutastih bo razrešen.* (35, 4. 5.) Vse to prevdarite in ne boste več dvomili, ali sem vendar jaz tisti, ki ima priti, ali na družega čakajte.

Jezus je tedaj z deli pričal, da je Kristus maziljenec-odrešenik, in s čem moramo mi pričati, da smo kristijani? Tudi z deli. Naša dela, vse naše življenje mora kazati, da smo Kristusovi. Čudežev

sicer ne moremo delati, pa čednosti Jezusove posnemati, to moremo, in lepe krščanske čednosti naj za nas govore, da smo kristijani. Naša ponižnost naj svetu pravi, da verujemo v Jezusa, kateri se je ponižal, da se je nebeškega veličastva slekel in podobo hlapca na-se vzel; naša potrpežljivost v nadlogah naj o nas priča, da verujemo vánj, ki se je dal kakor ovca v smrt peljati, in je molčal in ni odprl svojih ust, kakor jagnje ne pred njim, ki ga striže; naša krotkost naj za nas govori, da smo učenci Jezusovi in da smo si zapomnili, kar nas uči, rekoč: *Učite se od mene, ker jaz sem krotak in iz srca ponižen*; naša čistost, naša treznost, naši posti, naše zatajevanje mora svetu spričevanje dajati, da smo Kristusovi, ker sv. Pavel pravi: *Kateri so pa Kristusovi, so svoje meso križali z grehi in željami vred* (Gal. 5, 24). — Naša poštenost in pravičnost do vsacega človeka, naše usmiljenje do revnih in dobra volja, jim pomagati, naj za nas priča, da smo učenci Jezusovi, ki nam je rekel: *To je moja zapoved, da se ljubite med seboj, kakor sem jaz vas ljubil. Iz tega bodo vsi spoznali, da ste moji učenci*. Slepí, katerim je bil Jezus pogled dal, hromi, ki jih je bil ozdravil, gobovi, ki jih je bil očistil, gluhi, ki so po njem spreslišali, in mrtvi, ki jih je k življenju obudil, so zanj govorili, da je Kristus, Mesija — božji Sin; tako naj nagí, ki si jih oblekel, lačni, ki si jih nasitil, sploh revni, ki si jim pomagal, za to govorijo, da si se Kristusa navzel, da on v tebi živi, da si res kristijan. Sv. evangelij, njegov božji nauk, nebeške resnice, ki jih je oznanoval, so pričale, da je on tisti, kateri ima priti — obljubljeni Mesija; tako naj vaša skrb, stariši! s katero otroke v potrebnih resnicah sv. vere podučujete, vaši pobožni pogovori, s katerimi jih k svetosti nagibate, vašim otrokom pričajo, da ste kristijani, da bodo še v poznih letih, ko vas več ne bo, s hvaležnostjo se na vas spominjali in govorili, da so krščanske stariše imeli. In vi otroci, majhni in veliki, vaša ubogljivost, vaša voljna pokorščina do starišev, naj o vas priča, da ste bratje Jezusa Kristusa, kateri je bil svoji materi Mariji in svojemu redniku Jožefu pokoren, dasiravno je bil njiju Bog in Gospod. — Z eno besedo, naše resnično prizadevanje, voljo božjo povsod in vselej natanko dopolniti, božje zapovedi natanko spolnovati, naj o nas spričuje, da smo učenci njega, ki je rekel: *Moja jed je, da storim voljo tega, kateri me je poslal*. — *Kaj namreč pomaga, bratje moji!* pravi sv. Jakop, *ako kdo pravi, da ima vero, del pa nima; ga bo mogla le sama vera zveličati? Kakor je telo brez duše mrtvo, tako je tudi vera brez del mrtva.* (II. 14, 26.)

Učencema in vsemu ljudstvu Jezus poslednjič reče: *Blagor mu, kateri se nad menoj ne bo pohujšal.* Judje so Mesija pričakovali, pa kar jih je bilo le v posvetne reči zamišljenih, so mislili, da bo Mesija mogočen, posveten kralj, in da jih bo povzdignil nad vsa druga ljudstva na zemlji. Mnogi so se tedaj nad njegovim na videz nizkim stanom, nad njegovim siromaštvom spodtikali. Toraj pravi: *Blagor mu, kateri se krivi misli, katero ima o Mesiji,* odpove in v me veruje, gledé na moje čudeže in moj nebeški nauk, dasiravno se mu še zdaj nizek in reven zdim.

Mnogi so se pa tudi nad njegovim naukom spodtikali. Hinavskim farizejem, ki so se le črke držali, duha božjih zapoved pa niso poznali, ni bilo prav, da je v soboto bolnike ozdravljaj, saducejem ni bilo všeč, da je učil vstajenje, ker ti neverni lahkoživci še v neumrjočnost duše niso verovali; nekateri, ki so bili že njegovi učenci, so se spodtikali, ko je učil, da bo vernim svoje meso in svojo kri uživati dajal, in so ga popustili; mnogi so se pohujšali nad njegovo smrtjo na križi.

Tako se je tudi pozneje godilo in se še godi. Posvetni modrijani, ki se sami sebi modri zdé, se spodtikujejo nad skrivnostnimi resnicami sv. vere in ostanejo neverni; meseni ljudje se spodtikujejo nad zatajevanjem, ki ga Jezus tirja in svojega odrešenika, odrešenja in sreče vse drugje iščejo, ne pa pri Jezusu. Mi pa, ljubi moji, verujemo, da je on naš Gospod, kralj in Bog, naj ga vidimo kot nezmožno dete v hlevu v jaslicah jokati, ali pa na križu umirati, ker vemo, da le iz ljubezni do nas se je tolikanj ponižal; njegovemu nauku se hočemo podvreči, naj je tudi treba huda nagnenja brzdati, ker poslednjič je vendar le njegov jarem sladak, in le njegovo breme je lahko, in le v njem moremo pokoj najti svojim dušam. (Mat. 11, 30. 29.)

II. Ko sta bila Janezova poslanca odšla, je začel Jezus o Janezu govoriti. Marsikateri Jezusovih poslušalcev, ki so vedeli, zakaj je Janez v ječi, so si morda mislili, da Janez ni prav modro in pametno ravnal, da je šel kralja svarit in mu očitati njegovo pregreho. Naj bi bil raje molčal — si je marsikdo mislil — in nič bi se mu ne bilo zgodilo, še le v svoji milosti bi ga bil kralj obdržal, ki ga je res do tistega časa spoštoval in marsikaj dobrega storil, kar mu je Janez svetoval, dokler ga ni bila mesenost oslepila. — Ali Jezus tacih misli ni potrdil in hvali Janeza, da ni bil podoben trstu, ki ga vsak veter sem ter tja maje, hvali njegovo zvestobo v spolnovanji njegovega poklica, njegovo stanovitnost in srčnost, da ni iskal hvale ljudi,

pa se tudi njih graje ni bal, in resnice tudi takrat ni pridržaval, ko je vedel, da se mu bo zanjo s trpljenjem povračevalo.

Take srčnosti je tudi nam vsem treba. Ne smemo le na to gledati, kaj bo svet rekel, temuč na to, kaj Bog poreče. Ne ljudi, ampak Boga se moramo bati. Njega, svojega vsegamogočnega Gospoda, svojega najsvetejšega zapovednika moramo pred očmi imeti in gledati, kaj on hoče, kaj je njemu všeč. Za njegove zapovedi se moramo potegovati, in jih zvesto spolnovati brez strahu pred ljudmi, ker vemo, da on nas bo sodil, pa ne kakor svet hoče, temuč po svojih svetih postavah. Naprejpostavljeni, kateri take srčnosti nimajo in lastne hvale, zločnosti ali le časnega dobička iščejo, molčijo, ko bi imeli govoriti in so po besedah proroka Izaija podobni mutastim psom, ki lajati ne morejo. Iz pomanjkanja srčnosti pride, da marsikateri svojemu pregrešnemu življenju slovesa ne dá, ker se ne upa grešnih zvez raztrgati, in si misli, kaj bodo moji tovariši rekli. Iz pomanjkanja srčnosti se dá mladenič razuzdanim tovarišem na napačno pot zapeljati, da bi se mu ne posmehovali in mu kakšnega priimka ne dali. Iz pomanjkanja srčnosti že marsikateri klafačem, opravljujecem, zaničevalcem vere in božjih reči ni jezika zavezal k lažem, k goljufijam molčal, ker se je bal drugim zameriti. Ravno v tem pomenu opominja sv. Pavel, ko pravi: *Ne bodite sušnji ljudi.* (I. Kor. 7, 23.) Tako srčnost je tudi sam imel, ker je rekel: *Ko bi še ljudem dopadel, bi ne bil Kristusov služabnik.* In res, kdor želi vsem ljudem ustrezati, ne more spolnovati vseh dolžnosti Kristusovega služabnika.

Jezus dalje hvali Janezovo ojstro življenje, ker pravi: *Ali koga ste šli gledat? Človeka mehko oblečenega?* — Sv. Janez je nosil ojstro oblačilo iz kamelne dlake in usnat pas okoli ledja. Njegov živež so bile neke kobilice in podlesni med. Ni pil ne vina, ne druge močne pijače. Prebival je v kaki skalnici, za nobeno posvetno veselje se ni zmenil, in tako je, ne le z besedo, ampak tudi s svojim zgledom mehkužne ljudi k pokori budil. Tako Janezovo življenje je Jezus pohvalil. — Obleka nam je potrebna, da život varujemo mraza in prevelike vročine, ki oboje zdravju škoduje, in pa zavoljo sramožljivosti. Na ta dva pglavitna namena je treba pri obleki gledati. Vem tudi, da so se vselej stanovi po obleki razločevali in da tudi nekoliko zavoljo lepšega se sme človek oblačiti. Spoštovanje do kraja, kamor gremo, na pr. kraj očitne božje službe, spoštovanje do ljudi večkrat zahteva nekako olepšavo života s čednejšo obleko. Ali na to je gledati, da se v tej reči prava meja ne prestopi. Gizdost, prevelik lišp, se ne strinja z nauki naše vere, ki terja zatajevanje in ponižnost, in

sicer tudi pri tistih ne, kateri imajo s čim. Posebno gorje pa tistim, ki s svojo gizdasto obleko drugim nalašč zanjke stavijo.

Kar hrano in živež zadene, dasi tako ojstro življenje ni sploh zapovedano, si moramo sv. Janeza vsi vsaj toliko v zgled vzeti, da tudi tukaj prave meje ne prestopimo; da človek z jedjo in pijačo ne streže le svojemu grlu, in da se varujemo nezmernosti v obojem. Nezmernost je že sama na sebi greh in vrh tega veliko drugih grehov za seboj pripelje. Kdor se ji uda, zanemarja najsvetejše dolžnosti do Boga, opušča molitev in božjo službo ali jo pa brez vse pobožnosti opravlja, Bogu posvečenim dnevom, nedeljam in praznikom nečast dela, rad preklinja. Sebi premoženje zapravlja, si zdravje spodkopuje in življenje prikrajša. Drugim pohujšanje daje, jezo in težave napravlja, in krivico dela. In tako, lahko spoznate, da v pekel pripelje.

Sv. Janeza ostro življenje, ki ga Kristus hvali, nas mora vendar nagibati, da vsaj poste, katere nam sv. cerkev zapoveduje, prav in v duhu pokore držimo.

Poslednjič Jezus Janeza povzdigne čez vse proroke, ker je on njega, ki so ga preroki le v duhu gledali in ga ljudstvu napovedovali, z očmi videl in s prstom nanj kazal. — Tudi nam ga še kaže Jezus z besedami, s pridigami, katerih zapopadek nam sv. cerkev v tem adventnem času bere. — Poslušajmo ga in pojdemo k Jezusu, vendar ne v dvomu, ali je vendar on Kristus, marveč s trdnim prepričanjem, da je in da le v njem moremo najti srečo, zadovoljnost in zveličanje. Amen.

† Mat. Hočevar.

2. Svet je bolnišnica in Jezus v svoji cerkvi je edini zdravnik, ki more pomagati.

Mat. 11, 5.

Vvod. Ob času Kristusovem je bilo veliko nesrečnih ljudi, ki so bili na telesu slepi, kruljevi, gobovi, nemi in gluhi. Jezus Kristus jih je ozdravil s svojo vsemogočno besedo. Tudi med nami jih je mnogo, ki so na duši slepi in hromi, gobovi in gluhi, ali pa že celo mrtvi. Kdo more vsem tem nadložnikom pomagati? . . . Zato pravim: Svet je bolnišnica, kjer je veliko na duši 1. slepih, 2. gluhih in 3. hromih, katerim le Jezus more pomagati.

Izpeljava. I. Svet je bolnišnica, kjer je: 1. veliko slepcev, katerim veljajo besede sv. pisma: *Oči imajo, pa ne vidijo*. Podobni so krto m, ki po temni zemlji rijejo, za nebeško pa nimajo oči; podobni so sovam, ki so slepe po dnevi, a tem boljše vidijo, čem temnejša je noč. Slepí so in *a)* ne vidijo ljubezni nebeškega Očeta, ki jih je vstvaril in jim dan na dan brez števila dobrot deli; *b)* ne vidijo ljubezni Sinu božjega, ki jih je s svojo predrago krvjo odrešil; *c)* ne vidijo ljubezni sv. Duha, ki jih je posvetil; *č)* ne vidijo, kaj je nad njimi, ker nebeške radosti in svetniške krone so jim tako malo poznane, kakor slepecu barve; *d)* ne vidijo, kaj je pod njimi, namreč grob in večno peklensko trpljenje; *e)* ne vidijo, kaj je pred njimi, namreč v življenji pot, ki pelje v nebesa, po smrti strašna sodba Pač pa dobro vidijo, kar je telesnemu očesu mikavno: denar, grešne veselice O slepi, kličite s sv. Avguštinom: *Proč slepota, v kateri nismo mogli prenašati nebeške luči! Proč temote, v katerih smo bili tako dolgo zakriti!*

2. Svet je bolnišnica kjer je veliko gluhih. O njih govori prerok Izaija (42, 19): *Kdo je gluhi, če ne moj hlapec, kateremu sem poslal poslanca*. — Ti poslanci, ki nam jih Bog pošilja, so: *a)* zdaj mašniki in spovedniki, ki nam božjo dobroto oznanjujejo, — kolikokrat gluhim ušesom; *b)* zdaj angelji varuhi, ki nas vedno svarijo in opominjajo; *c)* zdaj šibe, s katerimi Bog nas glubce tepe: kuga, bolezen. lakota itd.; *č)* zdaj glas vesti, ki pred dejanjem opominja, po dejanji sodi; *d)* dobri prijatelji (stariši, učitelji), ki nas odvrtaajo od široke in pogubne ceste ter vodijo na ozko stezo proti nebesom . . . Oh pa kolikokrat vsi ti poslanci vpijejo na gluha ušesa!

3. Svet je bolnišnica, kjer je veliko kruljevih in hromih. Kruljevi in hromi v dušnem pomenu so oni, ki hočejo ob enem služiti Bogu in svetu, kar pa ni mogoče (Mat. 6, 24); oni, ki na pr. *a)* v nedeljo zjutraj točno gredó k službi božji, popoldne pa s pijanostjo in nečistostjo Boga žalijo; *b)* dopoldne pridigo poslušajo, popoldne pa čez pridigarja zabavljajo; *c)* bližnjemu se v obraz hlinijo, za hrbtom ga zaničujejo; *č)* z eno roko miloščino delijo, z drugo goljufajo in krivico delajo; *d)* v cerkvi kakor angelj, doma pa kakor satan zbadljivi, prepirljivi . . . Takim kliče prerok: *Kako dolgo omahujete na dve strani? Če je Gospod vaš Bog, hodite za njim; če je pa Bal, pojdite za njim!* Toraj zravnajte se, stopite z obema nogama na pravo pot!

II. Jezus sam je zdravnik, ki po svoji cerkvi more ozdraviti vse bolezni. 1. Slepe ozdravlja z lučjo svojih nebeških nauk. Ko je prišel Jezus na svet, je taval ves svet v temni slepoti neverstva in zmot; toda glej, Jezus začne učiti in v Judeji že mnogi spregledujejo, — po Jezusovem povelji gredo apostoli križem v svet in nesó na vse strani žareče svetilo božjih nauk, — povsod začnejo spregledovati in obličje zemlje se spremeni . . . Brezštevilnim slepcem je že beseda božja oči odprla; tudi nam jih bo, le če jo bomo vselej s pravim srcem sprejemali v pridigah, pri spovedi, v lepih knjigah. Kdor za zdravilo ne mara, ga noben zdravnik ne more ozdraviti . . . Zlasti zdaj v adventu kličimo: „Pridi nebeški zdravnik, obišči našo bolnišnico, daj, da slepi spregledajo!“

2. Gluhe ozdravlja s svojimi milostmi, ki jih ponuja v sv. zakramentih. Ko je gluhomuteca ozdravil, je oslinil svoj prst, se dotaknil jezika in je prst položil v njegovo uho. rekoč: „efeta — odpri se!“ S takim vidnim znamenjem dal mu je notranje zdravje, da je precej spreslišal. Sedmero vidnih znamenj je sv. cerkvi zaukazal, da po njih deli dušnim bolnikom in mrličem zdravje in življenje. Nikdar ne bode ozdravel, kdor ne mara za to nebeško zdravilo, ali kdor ga prav ne rabi . . . Tudi mnogi izmed nas bi ne bili tako gluhi za nebeške glasove, ko bi večkrat in vredno svete zakramente sprejemali . . . „Pridi nebeški zdravnik . . .“

3. Kruljeve in hrome ozdravlja po svojem zgledu in po zgledu svojih izvoljenih, zlasti Marije prečiste Device. Kakor pastir še zdaj vodi svoje ovčice, ker nam sveta cerkev vedno pred oči stavi njegov veličastni zgled. Blagor ovčicam, katere poslušajo njegov glas in zvesto hodijo po njegovih stopinjah! On ni nikdar omahoval; vse, kar je govoril in delal, bilo je popolnoma, — vse v božjo čast, vse v blagor ljudem. Zato je klical: *Od mene se učite . . . Pojdite skozi ozka vrata . . . Dvema gospodoma ne morete služiti . . .* Tega zdravila so se posluževali vsi, kateri se zdaj veselijo v nebesih, zato tudi nas vabi sveti apostol Pavel: *Bodite moji posnemalci, kakor sem jaz posnemalec Kristusov!* — „Pridi nebeški zdravnik . . .“

Konec. Mi vsi smo bolniki, nekateri večji, drugi manjši, celo mrličji so med nami, toraj potrebujemo vsi nebeškega zdravnika. Prosimo ga tedaj prisrčno, naj pride k nam . . . Toda nič bi nam ne pomagalo, ako se njegovih zdravil prav ne poslužujemo. Toraj brez odlašanja, dokler je čas . . .

Tretja adventna nedelja.

I. V vsakem stanu se more zveličati ali pa pogubiti.

Vprašali so ga: Kdo si ti?

Jan. 1, 10.

Zarad velike svetosti sv. Janeza Krstnika in zarad tolikega slovesa, v katerem je bil pri ljudeh, da je vse hitelo k njemu v puščavo, začelo je v Jeruzalemu hinavske farizeje skrbeti, če ni morebiti ta, ki se Janez imenuje, že Mesija. Hočejo se toraj zagotoviti ter pošljejo duhovne in levite, naj ga kar naravnost vprašajo: „Kdo si ti?“ — Janez nič ne taji, marveč odgovori: „Jaz sem glas vpijočega v puščavi, tisti oznanovalec pokore, o katerem je že prerok napovedoval, da bo Gospodu pot pripravljal. Jaz nisem Kristus, jaz še nisem vreden, da bi odvezoval jermena njegovih črevljev.“

Farizeji so bili s takim odgovorom za zdaj potolaženi in se dalje niso kaj zmenili za Janeza, češ, da jim on ni nič nevaren. Mi pa se od sv. Janeza učimo dolžnosti svojega stanu spolnovati. On je z besedo povedal, kaj je njegov stan, z vsem dejanjem pa je pričal, kako zvesto ga spolnuje. Sv. Janez sicer ni bil tako slaven, kakor mnogi drugi preroki, ki so velike in imenitne reči napovedovali; tudi ni takih čudežev delal, kakor nekateri veliki svetniki svoje dni. Nič družega posebnega ni delal, kakor to, kar je bil po svojem poklicu in stanu dolžan: Jezusa je napovedoval, da je že na svetu, pa da ga ljudje še ne poznajo, in da bi ga spoznali, jim ga je pokazal, rekoč: *Glejte Jagnje božje, katero odjemi grehe sveta*; pokoro je oznanjal, da bi bila srca človeška pripravljena sprejeti Zveličarja, kadar javno nastopi, in ta svoj poklic je tako zvesto spolnoval, da tudi kralju ni resnice zamolčal in je celo življenje dal za svoj poklic. In za ta svoj poklic se je pripravljal ves čas svoje mladosti z največjim zatajevanjem živeti v samotni puščavi. S tem je postal velik svetnik pred Bogom in ljudmi.

Tudi izmed nas ima ali bo kdaj imel sleherni svoj stan, in v tem svojem stanu se bo ali zveličal ali pogubil, kakor vam hočem v današnjem govoru razkazati.

I. Na zemlji so zlasti vsled izvirnega greha nastale tako različne potrebe in tako mnogovrstna opravila, da se je nekako samo ob sebi razdelilo človeštvo v mnogo raznovrstnih, bolj ali manj imenitnih stanov. Nobeden izmed teh stanov ni zaničljiv, v vsakem se tudi človek

lahko zveliča, ako le hoče. Dokaz nam je zgodovina starega in novega veka. Že sv. pismo stare zaveze nam kaže zglede mnogih ljudi, kateri so vsak v svojem stanu pobožno in bogaboječe živeli. Sv. pismo nam popisuje svete kralje, kakor je bil nekdanj David, — svete duhovnike, kakor Aron, — svete sodnike, kakor Samuel, — svete vojvode kakor Jozua, — svete vojake, kakor so bili Makabejski bratje, — svete gospodarje ali hišne očete, kakor Abraham, — svete zakonske ljudi, kakor Tobija, svete mladeniče, kakor Jožef.

Še jasnejše nam to dokazuje zgodovina svete cerkve, življenje svetnikov nove zaveze. Le berite in sami se boste prepričali, da so se ljudje iz najrazličnejših stanov zveličali. Dokaz nam je tudi to, kar je videl najljubši učenec Gospodov, sv. Janez v skrivnem razodenju. Videl je pred tronom božjim stati ljudi iz vseh narodov in rodov, iz vseh stanov in jezikov, — vsi so imeli bela oblačila veličastva in palmove veje v rokah.

Kadar je sv. Janez Krstnik judovskemu ljudstvu pokoro označeval, so se ljudje začeli bati in skrbeti za svoje zveličanje. „Kaj nam je storiti, da bomo zveličani?“ ga vprašajo najprej navadni ljudje. Janez jim pravi: „Kdor ima dve suknji, naj eno dá onemu, kdor nima nobene, in kdor ima jed, naj stori ravno tako.“ — „Kaj nam je storiti?“ ga vprašajo cestninarji in vojaki. In kaj jim na to odgovori ta ostri oznanovalec pokore? Ali je morebiti cestninarjem rekel: „Vi morate svojo zaničljivo službo popustiti, drugače ne morete zveličani biti?“ Ali je mar vojščakom rekel: „Vi morate vojaški stan in službo zapustiti, in kaj družega si izvoliti, — vojak ne more v nebesa priti?“ Ali je mar kaj tacega in enacega zapovedal? — O nič menj ko to! — On reče cestninarjem: „Nikar več ne tirjajte in ne jemljite, kakor se vam ukaže po vaših postavah, ne goljufajte ne cesarja, ne ljudi, pošteno in pravično ravnajte, spolnite dolžnosti svojega poklica in potem morete tudi cestninarji zveličani biti.“ — Vojakom pa reče: „Nobenemu sile ne delajte, nobenega po krivem ne obdolžite, bodite s svojim plačilom zadovoljni, spolnite svoje dolžnosti in tudi vojaki pojdete v nebeško kraljestvo.“

Poleg tega, da je vsem skupno klical: *Delajte pokoro, ker približalo se je nebeško kraljestvo*, je toraj sv. Janez posameznim stanovom še posebne nauke dajal in zahteval vestno spolnovanje stanovskih dolžnosti.

Tako je tudi z nami, preljubi poslušalci! V veliko rimsko mesto gré vsako leto tisoč in tisoč ljudi, in vsak gre po drugi poti, in v Rimu pridejo vsi skupaj. Od tod pregovor: „Vsaka pot pelje v Rim“.

Z našim potovanjem proti nebesom, proti nebeškemu Jeruzalemu se ravno tako godi. Mi vsi, kar nas na svetu živi, gremo vsak dan po poti, ki nas pelje v nebeško mesto. Vsak stan nam kaže drugo pot tjakaj in tam gori — nad svetlimi zvezdami — pridemo spet vsi skupaj. Cesar nastopi to pot s svojega veličastnega sedeža, sodnik iz svoje sodnice, uradnik iz svoje pisarne, vojak s krvavega morišča v vojski, kupec iz svoje prodajalnice, delavec ali rokodelec iz svoje delavnice, učeni modrijan iz svoje tihe učne sobice, kmet s svoje njive ali vinograda itd. Z eno besedo, vsi gremo proti nebesom, toda vsak po drugi poti, namreč po tisti, katero mu njegov stan kaže.

Nobenemu stanu pa tudi ne manjka mnogih pripomočkov, s katerimi more svoje zveličanje lože doseči. Vsak ima kaj družega, — bogatin ima miloščino za uboge; revež ima potrpežljivost; in kdor je mogočen in visocega stanu, ima ponižnost in krotkost; kdor je preziran in nizkega stanu, ima pokorščino in pohlevnost; sodnik in deželna gosposka ima pravico; podložni pokorščino; rokodelec svoje delo; hišni gospodar skrb za otroke in posle itd.

Če toraj vsak dolžnosti svojega stanu na tanko spolnuje, če vsak svojemu poklicu zvesto živi, gre sicer vsak po drugi poti, toda vsi skupaj naravnost proti nebesom, svojemu zveličanju naproti. In tamkaj se snidemo spet vsi skupaj.

Glejte, ljubi moji! da je vsak stan časti vreden, sam na sebi dober in zveličansk, če ga človek le drži in zvesto po njem živi. In tako ima vsak stan veliko pripomočkov k zveličanju, če se jih le poslužiti hočemo. Hvaljen bodi toraj, dobrotljivi Oče nebeški! ker v tvoji hiši je po besedah Kristusovih veliko prebivališč, in sicer za vsak stan. Le trdno se držimo svojega poklica, in bomo hodili naravnost po pravi poti v nebese. Kajti jaz vam rečem, da vsak izmed nas bo mora! po smrti pri sodbi Bogu od dolžnosti svojega stanu odgovor dajati. Oh, gorje temu, kateri takrat ne bo mogel obstati, kajti večno pogubljenje ga bo zadelo, pa o tem v II. delu.

II. Da bomo morali enkrat vsi od dolžnosti svojega stanu Bogu oster odgovor dati, to nas uči Kristus sam v lepi priliki. — Čujte, nam pravi, čujte nad dolžnostmi svojega stanu, ker bote morali oster odgovor od njih dati, — in: vi ne veste ne ure, ne dneva, toraj vedno čujte. — Večni Bog z nami tako dela, kakor tisti gospodar, ki je daleč od svojega doma popotoval v tujo deželo. Imel je več hlapcev, in tem je za ta čas, da nazaj pride, izročil svoje hiševanje; prvemu je dal pet talentov, drugemu dva, in tretjemu enega. Vsak bi bil moral po povelju Gospodovem kupčevati s svojimi talenti in si kaj

pridobiti. Čez nekaj časa pride tisti gospod spet nazaj in svoje hlapec na račun zakliče. On hoče videti, kako je vsak kaj kupčeval. Prvi mu prinese tistih pet talentov in še pet drugih, katere si je s kupčijo pridobil. Drugi mu dá tista dva talenta nazaj in še dva druga, katera si je pridobil. Prvemu in drugemu reče gospod: Vidva sta pridna hlapec — vidva sta svojo dolžnost storila, jaz vaju hočem poplačati; ker sta bila v malem zvesta, vaju bom čez veliko postavil, pojdita v veselje svojega Gospoda! Na zadnje pa pride še tretji hlapec — kako pa je ta kaj hiševal in kupčeval? Oh, neizmerno slabo!! Gospod! reče on, glej tvoj talent, katerega si mi dal! Bal sem se te, ker sem vedel, da si oster človek, ki jemlješ, kar nisi naložil, in žanješ, kar nisi sejal; zato sem šel in skrtil svoj talent v zemljo; tukaj ga imaš spet nazaj. In kaj pravi gospod na to? Hudobni in zanikerni hlapec, vedel si, da jemljem, kar nisem naložil, in žanjem, kar nisem sejal; ker si to vedel, zakaj nisi dal mojih denarjev na menjavsko mizo, zakaj nisi s svojim talentom bolj pridno kupčeval, da bi ga bil jaz, kadar bi bil prišel, z obrestjo potegnul? In je rekel zraven stoječim: Vzemite mu talent in dajte ga onemu, kateri ima deset talentov. Zakaj vsakemu, kateri ima, se bo dalo, in bo obilno imel; kdor pa nima, se bo še to, kar se zdi da ima, odvezelo. In pri tej priči ukaže nepridnega hlapec v vnanjo temo vreči, kjer bo jok in škripanje z zobmi.

Kaj pomeni ta prilika? Glejte, ta ostri gospod je Bog sam; mi ljudje pa smo njegovi hlapci; talenti so naši mnogi stanovi. Vsakemu izmed nas je en talent izročil, to se pravi: vsacega je v en stan poklical in mu nekaj naložil. In konec svojega življenja bo moral vsak od svojega talenta, to je od dolžnosti svojega stanu oster odgovor dati.

Kdo si ti? poreče enkrat Gospod, večni Bog, ostri sodnik. Oh, in gorje tebi! trikrat gorje, če nisi dolžnosti svojega stanu spolnoval. — Ti si bil svoje dni kupec, poreče pravični sodnik. Toda posluževal si se pri svoji kupčiji slabe mere in tehtnice — ti si slabo blago za dobro prodajal, — ti si ljudi goljufal, pa še nikoli nobene škode nisi povrnil. — Poberi se v vnanje teme — v večni ogenj! —

Kdo si ti? poreče sodnik. Ti si bil nekda v svojem življenju oštir ali krčmar. Toda ti si dobro pijačo z vodo mešal, ti si preveč računil, ti si goste tako dolgo z vinom napajal, da so ob pamet prišli. Ti si podpiral in potuho dajal slabim žapeljivim osebam, ti nisi branil grdega, nesramnega govorjenja, klafanja in opravljanja.

Ti si vsem potepuhom in tatovom potuho dajal, če so ti le debelo plačali. Poberi se tudi ti v vnanje teme! —

Kdo si ti? Ti si bil svoje dni rokodellec, toda si namesto pridnega dela dragi čas z lenobo, s pijančevanjem in postopanjem zapravlil, svojo ženo in otroke na beraško palico pripravil. Ti si svoje izdelke predrago prodajal. Ti si slabo delal in vendar veliko plačilo terjal. Poberi se v vnanje teme! —

Kdo si ti? Ti si bil kmet, toda si bil proti svoji duhovski in deželski gosposki trdovraten, svojeglaven in puntarsk. Ti si na polji, v vinogradu, v meji, v gozdu svojim sosedom škodo delal in storjene škode nisi povrnil. Poberi se v vnanje teme! —

Kdo si ti? Ti si bil dninar, pa si leno, zanikerno in počasi delal, ti nisi plačila svojemu gospodarju na pol zaslužil, ti si mu bil nezvest, ti si mu zmikal, kradel in ga oškodoval. Poberi se v vnanje teme! —

Kdo si ti? Ti si bil posel, hlapec ali dekla, toda nisi svojemu gospodarju, svoji gospodinji pokoren bil, ju nisi rad ubogal, si jima odgovarjal, ti jima nisi pridno in zvesto služil, — ti ju nisi varoval škode, kar bi bil lahko storil. Ti si jima škodo delal, da nisi vreden posel imenovan biti. Poberi se izpred mojih oči v vnanje teme! —

Kdo si ti? Ti si bil oče, si bila mati, toda nisi svojih otrok v strahu božjem izredil. Ti nisi njih razuzdanosti o pravem času in po vrednosti kaznoval. Ti si jim z jezo in togoto, grdo kletvino, s kregom in prepirom s svojo ženo ali s svojim možem, s pijančevanjem in pohujšanjem slab izgled dajal ali dajala, in si jih tako na široko pot proti peklu v večno pogubljenje peljal. Poberita se tudi vidva v vnanje teme! —

Kdo si ti? Ti si bil hišni gospodar ali gospodinja, toda nisi skrbi imel in gledal na zadržanje svojih podložnih. Ti nisi po noči nad njimi čul, katere si pod streho vzel. Ti nisi varoval svojih otrok razuzdanosti in pohujšanja in si pripustil, da so k tvojim deklam ponočni potepuhi lazili. Ti si, z eno besedo, vsem pregreham vrata široko odpiral. Poberi se toraj v vnanje teme! —

In kje bi nehal, kdaj bi do konca prišel, ko bi hotel tako naprej vse stanove premišljati in pretresovati? Vsak bo moral od svojega stanu odgovor dajati, in če ga ni prav držal, če dolžnosti svojega stanu ni spolnoval, bo ravno tako, kakor hudobni in zanikerni hlapec v vnanje teme vržen.

Oh, pa kako malo večjidel ljudje marajo za dolžnosti svojega stanu! Veliko jih svojo vest izprašuje le čez splošne dolžnosti krščanstva. Kdo pa se izprašuje tudi o dolžnostih svojega stanu posebej? Večjidel kristijanov se v spovednici le obtoži tistih grehov, katere stori zoper božje ali cerkvene zapovedi. Ali skoraj nobeden ali pa le malokdo se izprašuje in spoveduje o tem, kako se je zoper dolžnosti svojega stanu pregrešil.

Cesar Karol V. se je svoje dni enkrat prav ponižno in skesano spovedal. In ko je bila spoved že pri kraji, mu njegov spovednik naravnost reče: „Zdaj si se Karolovih grehov spovedal, zdaj se pa še cesarjevih grehov spovej,“ t. j. grehov svojega cesarskega stanu. Kar je goreči spovednik svojemu cesarju tako srčno rekel, to rečem danes tudi jaz vam vsem in vsakemu posebej.

Če želite dobro in veljavno božično spoved opraviti, ni zadosti, da se izprašujete le o tistih grehah, katere ste kakor kristijani sploh storili, temveč izprašujte se še posebno o tistih, katere ste storili zoper svoj stan. — Kupec naj izprašuje svojo vest kakor kupec, krčmar kot krčmar, rokodelec kot rokodelec, kmet kot kmet, delavec kot delavec, oče kot oče, hišni gospodar kot hišni gospodar. Z eno besedo: vsak naj se izprašuje o dolžnostih svojega stanu, če jih je natanko spolnoval, če je svoj stan in poklic prav držal po božji volji.

Le to je edina in najbolj gotova pot v nebesa: vse dolžnosti svojega stanu natanko spolnovati. — Vsak stan je toraj svet, od Boga postavljen in časti vreden, vsak nas zamore zveličati, če ga človek prav drži in vsak nas more večno pogubiti, če ga človek prav ne drži. — *Kdo si ti?* bo enkrat večni sodnik vsakemu izmed-nas ob smrtni uri — pri poslednji sodbi rekel in kdor ne bo mogel skazati ali izpričati, da je dolžnosti svojega stanu natanko spolnoval, bo na večne čase pogubljen in bo zaslišal strašno sodbo: Poberi se od mene v večni ogenj, v skrajne teme!

Svoje dolžnosti natanko spolnovati, svojemu stanu in poklicu zvesto živeti, to se pravi, Gospodu pot pripravljati in zraven tega tudi najgotovejšo pot k svojemu zveličanju!

H koncu svojega govorjenja vas še posebno prosim, da si tisto vprašanje prav dobro v spomin vtisnite, katero so judovski duhovni in leviti sv. Janezu postavili, rekoč: *Kdo si ti?* — Danes in sleherni dan, dokler svoje adventne spovedi ne opravite, se vprašajte vselej: *Kdo si ti?* Kdo si ti kot človek? Kdo si ti kot kristijan? — Še

dva tedna in staro leto je pri kraju in morebiti tudi naše življenje. — Vsak na konci leta račun sklene s svojim delavcem in tudi mi moramo zdaj z Bogom račun narediti, svojo vest izpraševati in se pridno vprašati: *Kdo si ti pred Bogom?* Ali si pravičen ali grešnik? Ali bi bil izveličan ali pogubljen, ako bi moral danes ali jutri v večnost iti? *Kdo si ti?* Premišljuj — — in poboljšaj se! Amen.

† Jan. Ankret.

2. Jezus v sredi med nami.

Jan. 1, 26.

Vvod. Na levem bregu Jordana pokazal se je velik govornik. Odločno biča pregrehe, neustrašeno graja razvade . . . In vendar ga obiskuje ljudstvo vseh stanov . . . Kdor obljubi poboljšanje, je krščen. A ta krst bil je le podoba notranjega izpremenjenja. Veliki zbor v Jeruzalemu pa je razžaljen vsled samostojnega delovanja Janezovega. Kdor ni od nas poslan — so menili — nima pravice krščevati, ne učiti. Zato pošljejo k Janezu prašat, naj pové: kdo je in s katero pravico krščuje. Janez odkritosrčno spozna, da ni Kristus, niti prerok; spozna, da njegov krst ne provzroči notranjega očiščevanja. Zraven pa dá očitno spričevanje Izveličarju: *V sredi med vami stoji . . .*

Te besede so pomenljive tudi za nas. Kristus je v sredi med nami — blagor nam; toda gorjé, če ga ne spoznamo. *Kdorkoli bo mene spoznal pred ljudmi . . .* (Mat. 10, 33). Da se kedaj ne bomo izgovarjali z nevednostjo, premislimo: 1. Kako je Jezus v sredi med nami? 2. Kateri ga spoznajo? 3. Kdaj ga bodo vsi spoznali?

Izpeljava. 1. Nekdaj bil je Jezus v sredi svojih rojakov a) po nauku in opominjevanji k pokori . . . Od sela do sela, od mesta v mesto je hodil, učil: *Delajte pokoro, približalo se je nebeško kraljestvo.* (Mat. 4, 17.) — Prav tisti nauk se danes oznanjuje po vsem znanem svetu. Kar je pisal sv. Pavel (I. Kor. 1, 23), ravno tistega Kristusa Križanega še dandanes oznanjujejo božji namestniki . . . K pokori kliče sv. cerkev osobito sedaj v času adventnem. (Rim. 13, 11.)

b) S svojimi čudeži in dobrotami bil je med svojimi rojaki. Z veselimi se veseli (Kana Galilejska), z žalostnimi se joka (Lazar), stiskane tolaži (najmljanska vdova), vsakovrstne bolnike ozdravlja, povsodi dobrote skazuje. — Istotako tudi pri nas. *Kaj*

imaš, kar bi ne bil sprejel? — Molčimo o časnih dobrotah (zdravje, življenje, premoženje . . .), žalostno ali celó mrtvo dušo ti ozdravi pri sv. krstu in pokori, tolaži te s svojim božjim naukom, da, ako bi bil tudi najrevnejši, smeš biti vendar poln veselja v vsej žalosti. (II. Kor. 7, 4).

c) Z neskončno ljubeznijo. Vedno si prizadeva, zbrati jih pod svoje peroti, kakor koklja . . . Ali more kdo imeti večjo ljubezen za svoje, kakor če jo s smrtjo potrdi? — Kristus trpi, umrè . . . Tudi za nas tekla je draga njegova kri, tudi nas je odrešil. Še več, vedno želi med nami ostati v zakramentu ljubezni. Gledali so ga oni, mi ga sprejemamo. Ves željen, nam pomagati, kliče: *Pridite k meni vsi, ki ste obteženi . . .*

2. Kateri ga poznajo? a) Janez ga je spoznal najprvo, ker mu je pot pripravljajal. Pripravimo mu tudi mi pot v svoje srcé. *Stojim* — pravi — *pri vratih tvojega srca in trkam*. Stoji — čaka, kdaj se boš njega spomnil — jel zapuščati svojo grešno razvado, spoznal svojo dosedanjo nepokorščino. Trka ob posebnih časih (advent), ob posebnih prilikah (nesreča, bolezen, smrt). — Pripravite toraj pot Gospodovo! . . .

b) Poznajo ga oni, ki po njem hrepené. Marija in Marta, Cahej. (Luk. 19, 3.)

c) Ga prosijo: Jair (naj pride in ozdravi mu hčer), Kraljevič (naj mu ozdravi služabnika). — In ti? Ali hrepeniš po Jezusu? Ga prosiš, da pride k tebi? Si morda živel kakor Cahej, tudi tebi Gospod kliče: *Stopi hitro doli . . . Sprejmi z veseljem Jezusa v svoje srce! Ne tvoj sin, hči, služabnik — tvoja duša je umrla . . . prosi Gospoda, naj jo ozdravi! . . .*

d) Poznajo Jezusa tisti, ki se ž njim prijazno menijo in ga ne zapuščajajo. Koliko čudežev je storil Jezus v Kafarnavmu! In vendar, ko jih uči čeznatornih resnic, ga ljudstvo zapušča, češ, trda je ta beseda. Tedaj pa se obrne k apostolom, rekoč: *Me li hočete tudi vi zapustiti?* Peter: *Gospod, kam hočemo iti . . .* Tebi se dostikrat godi, kakor apostolom. Znanci te vabijo v greh, slabo družbo; v svoji službi vidiš, da so celó tisti, ki bi ti pred Bogom in ljudmi morali dajati lep vzgled, tebi in drugim v pohujšanje . . . Slabo nagnenje . . . skušnjava duha hudobnega . . . nevarnost velika, da zapustiš Jezusa. Blagor jim, ki ga ne zapusté! Če ga sprejemaš pogosto in obiskuješ v cerkvi, on bode tvoj pastir in ničesar ti ne bo manjkalo (Cf. Ps. 22, 4), — A žal, da jih je mnogo, ki ga nočejo spoznati. (Jan. 1, 11; 1, 26.) Kdaj pa ga bodo ti spoznali?

3. Kadar dojde v oblakih nebá z veliko močjo in veličastvom! Takrat bo v sredi med nami. Vsi ga bodo spoznali, ker bo de naš sodnik. — Vrtnar je bil, ki je gojil figovo drevo, čakajoč sadú . . . Sejal je svoj nauk, milost nam je delil, žetev bo od nas zahteval. Ljubil nas je, a tudi naše ljubezni zahteva; kateri so ga ljubili v življenji (živeli po njegovih zapovedih), bodo to ljubezen vživali na veke. Iz ljubezni je za nas trpel in na križi umrl — kateri pa so ga križali vnovič s svojimi grehi, dejani bodo na križ večnega pogubljenja.

Konec. Janez Krstnik ni umrl. Po svojih naukih živi in bode živel vedno v katoliški cerkvi. Njeni služabniki nam ga oznanjujejo. Delajte pokoro, pripravite pot Gospodu — v sredi med vami je — takó se glasi posebno v adventu. Spoznajmo toraj Jezusa! Kakor med svojimi rojaki, tako je med nami s svojim naukom, dobrotami, ljubeznijo. Pripravimo mu toraj pot v svoje srce, prosimo, naj s svojo milostjo vedno pri nas ostane, da bomo kedaj v njem kakor pravičnega sodnika, isto tako ljubega svojega Jezusa in plačevalca nebeškega spoznali. — Da bi pač vsak izmed nas v adventnem času klical: Benedictus Dominus Deus Israel, quia visitavit . . .

And. Karlin.

Četrta adventna nedelja.

Ne odlašajmo pokore.

Pripravite pot Gospodovo!

Luk. 3, 4.

Kakor druge advetne nedelje nas tudi danes sv. Janez močno k pokori in poboljšanju priganja. Kolikor bližje je Jezusov prihod, toliko pristrčniše in nujniše je njegovo opominjevanje. Danes nas v lepi priliki pouči, kako naj mu pot v svoje srce pripravimo.

Vsaka dolina naj se napolne; — kaj pa so te doline? To so v grehu zgubljene ure, vse so še prazne — ni še nič dobrih del v dolini tvojega življenja. Glej, te jame moraš zdaj vse napolniti. — *Vsaka gora naj se poniža*; vsak napuh, vsaka prevzetnost se mora spremeniti v ponižnost. — *Kar je krivega, naj bo ravno*; vsaka laž in zvijača naj se spremeni v odkritosrčnost v mislih in govorjenji. — *Kar je ojstrega, naj bo gladek pot*; vsaka nezadovoljnost in nepotrpežljivost naj se s potrpežljivostjo in udanostjo v voljo božjo

prenaša in premaga. Kakor po gladkem, očiščenem potu ima Gospod in kralj našega srca k nam priti, *in vse človeštvo bo njegovo zveličanje gledalo.*

Kdo bi se tako ginljivemu klicu k pokori in poboljšanju ustavljal?

Tako nas pa Bog milostljivi še vedno k pokori opominja, o da bi pač njegov glas poslušali in se k njemu vrnili, kakor zgubljeni sin! Nobeden izmed nas ne bi bil pogubljen! Kakor pa nas od ene strani Bog s svojo milostjo k pokori in poboljšanju kliče, tako nas od druge strani hudobni duh od pokore odvrta: Kaj pa boš pokoro delal, to je pretežko, bo tvoje življenje predolgočasno. Če pa s tem nič ne opravi, drugače začne: res potrebno, ali zdaj še ne, počakaj, da bodeš . . .

Zato vam kličem danes, poslednjo nedeljo v adventu, z besedami sv. pisma: *Ne odlašaj se k Gospodu spreobrniti in ne odkladaj od dneva do dneva; zakaj njegova jeza naglo pride in ob času maščevanja te bo razdejal.* (Sir. 5, 8. 9.) Da tega opominjevanja ne boste preslišali, vam bom pokazal, kako krivično in nespametno je pokoro in poboljšanje srca odlašati: 1. Kolikor dalje odlašáš, toliko večja je krivica, katero storiš zoper svojega Boga in Gospoda; 2. kolikor dalje odlašáš, toliko večja je škoda in nevarnost za tvojo dušo.

I. Z odlašanjem pokore in poboljšanja se zelo pregrešimo zoper Boga. Da to veliko krivico bolj spoznamo, vas opomnim na dve imenitni resnici sv. vere.

Bog nas je ljudi iz prostega nagiba svoje ljubezni vstvaril, da bi nas enkrat v svojem kraljestvu večno zveličal. Bog ni dolžan ničesar v življenje poklicati, tudi nobene reči ne potrebuje; da je pa to storil, je storil le iz čiste, same ljubezni. Ravno tako že nas pamet uči, da je Gospod Bog, kateri nam v svoji ljubezni življenje ohranja. Ohranjenje našega življenja je veden čudež božje vsegamogočnosti; je čudež vstvarjenja, kateri se v vsakem trenutku našega življenja ponavlja. Te dve resnici ste tako gotovi, kakor je gotovo, da živimo.

Ker nas je pa Bog vstvaril in nam življenje ohrani, ima pravico do nas, da mu služimo. *Sin spoštuje očeta in hlapec svojega gospoda. Ako sem jaz Oče, kje je moja čast? in ako sem jaz Gospod, kje je moj strah? govori Gospod vojskinih trum.* (Mal. 1, 6.)

Kolika toraj krivica, če le kak trenutek življenja božji službi odtegnemo: kolika krivica človekova, ako cele tedne svojega življenja v nespokornosti srca preživi, ko svoj greh in krivico dobro spozna!

Kdor pokoro odlaša, sega v najsvetejšo pravico božjo, katera sme od nas terjati, da ji služimo. Koliko zaničevanje je pa tudi v ti krivici! Kdor pokoro dan na dan odlaša, takorekoč k svojemu Bogu govori: „Vem, da sem dolžan se spreobrniti; pa potrpi, bom že prišel, in enkrat — konec svojega življenja se bom poboljšal.“ Ali ni to zaničljivo, zdaj grehu, zdaj svetu in satanu služiti, na zadnje še le Bogu? Ali ne krade tak Bogu dneve, katere mu v svoji ljubezni daje?!

Poslušajte nebesa, in zemlja vleci na ušesa, ker Gospod govori: Otroke sem zredil in povikšal, oni pa so mene zaničevali. Vol pozna svojega gospodarja, in osel jasli svojega gospoda; Izrael pa ne pozna mene, in moje ljudstvo ne razume. (Iz. 1, 2. 3.)

To krivico bote pa še bolj spoznali, ako jo od druge strani pre-mišljujemo. Kakšen pomen ima prav za prav naše življenje? — V svojem življenju imamo bojevati odločilen boj za Boga in za njegovo kraljestvo; ta boj trpi že, od kar je greh na svet prišel. Vsi imamo sveto dolžnost se bojevati in se odločiti za Boga in njegovega edinorojenega Sina Jezusa Kristusa. Mi nismo le sploh Bogu služiti dolžni, temveč moramo vsak na svojem mestu, na katero nas je poklical, za Boga se vojskovati. Gospod nam je za ta boj orožje v roke dal. Storil nas je vojščake pri sv. krstu in sv. birni in nas pomazilil z oljem svoje milosti, da bi se zanj vojskovali. Te službe mu ne smemo in ne moremo odreči. Vojska se je začela, mi jo moramo vojskovati. *Kdor ni z menoj, je zoper mene; kdor z menoj ne zbira, raztresa.*

Kako velika krivica in zaničevanje zoper Boga in njegovega Sina bi bilo, se v tem boju nazaj umakniti, orožje od sebe vreči s sklepom, pozneje zopet v boj iti! Kaj bote rekli od vojščaka, kateri bi v hudi bitki iz vrste stopil, orožje od sebe vrgel in gledal, kako se drugi vojskujejo? kaj bote rekli, ko bi svojemu vojskovodju, ki ga v boj kliče, rekel: Počakaj do poznejše ure, ali do večera, potem bom zopet vzel orožje in stopil v boj. Ali ne bote rekli: to je nepogumen izdajalec? Ali bi tacega vojščaka sodnija ne obsodila? Pa še veliko večjo krivico stori, kdor v odločilnem boju med božjim kraljestvom in med satanom odreče pokorščino in zvestobo. Kdo si bo drznil svojemu Zveličarju in Odrešeniku reči: „Potrpi še nekoliko, in potem se bom k tebi spreobrnil; potem bom svojo vest spet v red spravil, bom tvoje zapovedi spolnoval in se za tvojo čast bojeval, do tje pa hočem s tvojim sovražnikom vleči in ž njim se zoper tebe vojskovati?“ Ali bi Gospod takega človeka ne zavrgel? S praznimi obljubami poboljšanja Bogu in njegovi sv. reči ni čisto nič pomagano! Za prazne obljube

še ljudje nič ne marajo, marveč zahtevajo dejanja. — Bog naj bi bil pa ž njimi zadovoljen? Za dušo skrbeti se pravi delati v vinogradu Gospodovem. Ko bi bili oni delalci, katere je vinogradnik najel, obljubili, da bodo pozneje prišli delati, in rekli, da naj jih zdaj še pri miru pusti, bi se bil Gospod gotovo zaničljivo od njih obrnil! Poglejte, Bog nam ni dal prazne obljube in tolažbe, češ, da bode pozneje poskrbel, kaj treba za zveličanje. On je poslal svojega edinorojenega Sina iz nebes, in Jezus Kristus naš Zveličar, da bi nas odrešil, je na lesu sv. križa za nas svojo kri prelil in svoje življenje do zadnjega zdhleja za nas daroval. On je nebesa naredil, in krone in palme zmage, ki imajo nas večno zaljšati, so že zdaj pripravljene. Če je toraj Bog že vse za nas storil, ali bi ne bilo najnehvaležniše zaničevanje, ko bi pa mi ne storili tega, kar od nas tirja, marveč mu le prazne obete ponujali?! *Ne odlašaj toraj se k Gospodu spreobrniti. . . .*

II. Pokoro odlašati je pa tudi za nas zelo škodljivo in nevarno. V tem odlašnji je velika škoda za sedajnost in še večja nevarnost za prihodnost. Kdor pokoro in poboljšanje odlašja, zgubi vse zaslužjenje, katero bi si imel v življenji nabrati; si pomnoži svoja zadolženja; in poboljšanje življenja bo od dneva do dneva težeje in poslednjič nemogoče.

Premišljujmo najpoprej škodo za sedajnost. Bog nam je ko talent izročil življenje in vse njegove moči. S talentom bi mi morali kupčevati. — Kolikor pridniše delamo in kolikor si več pridobimo, toliko obilniše bo plačilo nebeško za nas. *Kdor pičlo seje, bo pičlo žel; kdor obilno seje, bo obilno žel.* — Krščanska modrost od nas zahteva, da vsako uro, vsak trenutek življenja prav obrnemo, da si za nebesa novih talentov prislužimo. Noben dan nam ne sme preiti, da bi kakega novega zrnca na njivo svojega življenja ne vsejali; to je prava in največja modrost. Kdor tako ravna, temu se sme edino reči, da je pameten. Kdor pa kakor nevreden hlapec svoj talent zakoplje in v svoji lenobi prihod Gospodov pričakuje, ta je norec pred Bogom in svetom. Poglejmo, kako ljudje ravnaajo. Kako neutrujeno in pridno kupčujejo s svojimi talenti, s časom in s svojimi močmi, kadar gre za kaki časni dobiček! „Čas je denar!“ vedno rekajo. In kako nespametni so ti ljudje, kadar gre za prave večne dobrote! Tu veljajo čas, dnevi in leta manj ko nič. Cela leta preživé v lenobi, v pregrehah in se tolažijo s prihodnjim poboljšanjem. Čas je milost božja! Čas je dar nebeški! Zato je več, ko denar; čas je za nas — zveličanje in vse!

Nespamet človeka, ki svoje poboljšanje odklada, je pa še večja, če v prihodnjost pogledamo.

Mi bo kdo rekel: „Vem, da se moram z Bogom spraviti, pa imam še čas v poznejših letih.“ Zakaj pa zdaj ne? Zakaj odlašajš? Ali bo potem lažje? Ali ti ne bo to vedno težje, nazadnje celo nemogoče? Kolikor dlje odlašajš, toliko večje bo število in moč tvojih grehov; toliko slabeja volja tvoja, toliko bolj negotova milost božja. Zato si norec, če pokoro in poboljšanje odlašajš na negotovo prihodnost!

Greh je nevarna bolezen dušna, katera ima lahko za seboj smrt in večno pogubo. — Ali boš čakal, da bo ta bolezen neozdravljiva? Ali ne boš zdravnika poklical, dokler se bolezen še ozdraviti dá? Ti si nespameten, ako tega ne storiš! Ti se igraš s svojim življenjem! Pa pomisli strašni konec svoje norosti. Če se z življenjem igraš, si boš večnost zaigral!!

Greh je kakor vrv, ki se čedalje močneje okrog duše ovija; je kakor železna veriga, ki čedalje hujše tvojo dušo vklepa; boš li čakal, da bo ta vrv tako močna, da je ne boš mogel raztrgati, ta veriga tako zvarjena, da je ne boš mogel razkleniti? Ali nisi nespameten, ako tega koj ne storiš? —

Silno nevarno in škodljivo je pokoro odlašati tudi zato, ker se ne vé, če jo bode pozneje še čas delati in pa če bo hotel Bog še pozneje svojo milost dati. Kako velika in grozovita, o grešnik, je tvoja predrznost, ki praviš, da se boš pozneje spokoril — ali veš, da boš pozneje še živel, ker ne veš, če boš današnjega večera pričakal? Na starost hočeš pokoro delati, pa je tako lahko mogoče, da že mlad umrješ in starosti nikoli učakal ne boš? Kje bo toraj tvoja pokora?

Velikokrat se tudi zgodi, da taki grešniki, ki so odlašali pokoro, kar nagloma umrjo in nimajo časa se spovedati, — nimajo celó toliko časa, da bi popolni kes obudili: v zdravih dneh so oni Boga zapustili, zdaj pa Bog nje zapusti. Pa če bi tudi kaj časa bolni bili, ali bodo mogli v smrtni bolezni vse opraviti, kar zahteva prava pokora, ko se celo v zdravih dneh niso mogli pripraviti do tega, da bi začeli? Koliko velja pokora na smrtni postelji, nam skušnja le pregestokrat priča, ker mnogi grešniki, ki so bili za smrt bolni in z vsem prevideni, ne kažejo nobene spokornosti, ako ozdravijo. — *Nikar ne odlašaj . . .*

Slišali ste danes, kako zelo nespametno, škodljivo in pa nad vse nevarno je odlašati poboljšanje na poznejše čase. Saj še v posvetnih

opravilih niste tako nespametni, marveč pravite: „Hitro uravnajmo, pozneje ne bomo mogli, ali ne bode ugoden čas, ali bo prepozno“; kako pa, da bi si za najimenuitniše opravilo, za pravo poboljšanje ne odločili najprimernišega časa? Najprimerniši čas za pravo poboljšanje pa je: zdaj-le precej, še ta advent! Tudi tukaj velja: kar misliš storiti stori precej! Toraj še enkrat zakličem: *Ne odlašaj se k Gospodu spreobrniti in ne odkladaj od dneva do dneva; kajti njegova jeza naglo pride in ob času maščevanja te bo razdejal.* (Sir. 5., 8. 9.) Česar nas Bog varuj! Amen.

† Štefan Gnezda.

Božični praznik.

Zakaj je Jezus človek postal?

In Beseda je meso postala in je med nami prebivala. Jan. 1, 14.

Znano vam je, ljubi moji farmani, da vsako leto cesarjev rojstni dan veselo obhajamo. In to je tudi prav. Saj nas cesarjev rojstni dan posebno živo spominja na vse dobrote, katere sprejemamo od svojega deželnega očeta posebno v časnih rečeh. Koliko bolj pa se spodobi, da rojstni dan nebeškega kralja, kralja nebes in zemlje slovesno obhajamo! In glejte, ravno danes je tisti srečni, tisti veseli dan, zares sveti dan, ko se je rodil Jezus Kristus, Sin živega Boga, danes je tisti dan, ko je *Beseda meso postala* in je na svet prišel *vovoda miru, na čegar ramah je poglavarstvo in se imenuje Prečudni, Svetovalec, Bog, Močni, Oče prihodnjih časov.* (Iz. 9, 6.) In ravno da bi spomin Jezusovega rojstva spodobno obhajali, smo se že pretečeno noč tukaj zbrali in smo se zdaj zopet skupaj sešli. S pastirci vred smo prišli gledat in občudovat, kar nam je bil angelj Gospodov oznanil. Z očmi naše vere gledamo v monštranci v sv. rešnjem Telesu ravno tistega Jezusa, katerega so pastirji in sv. trije kralji v Betlehenskem hlevu najdlji in molili. S pastirji vred pokleknimo pred njim, pred božjim detetom tudi mi, ga ponižno molimo in vprašajmo: O božje dete, Jezus Kristus, povej nam: zakaj si človek postal? Zakaj si vendar na svet prišel?

V njegovem imenu vam hočem jaz na to vprašanje odgovoriti. Zato pa tudi upam, da bode te danes posebno zvesto poslušali.

O božje dete, Jezus Kristus, povej nam, zakaj si prišel na svet?

1. Prišel sem zato, o človek, o kristijan, ker tebe ljubim; *prišel sem iskat in izveličat, kar je bilo izgubljenega*. Ker je prvi človek z grehom nebesa zaprl, sem jih jaz nocojšnjo noč odprl in na zemljo doli prišel, da bi ti, o človek, enkrat mogel gori priti. Človeški rod bi se nikdar ne bil mogel sam odrešiti, sam iz grehov izkoptati, sam zadosti storiti, sam nebesa zaslužiti, zato sem jaz današnji dan s človeško natoro na svet prišel, da bi človeški rod odrešil in izveličal. — Nisem prišel, da bi se mi streglo, ampak da bi sam stregel in svoje življenje dal za njih veliko! Glej! jaz sem vse storil, da bi te v nebesa pripravil, ti pa vse storiš, da bi po sili v pekel prišel? Ali sem zato jaz prišel? Ali naj bo zastonj pri tebi vsa moja ljubezen?

2. O božje dete, Jezus Kristus, povej, zakaj si prišlo?

Prišel sem zato, o človek, o kristijan, ker te ljubim, zato, da ti pot v nebesa kažem. Kaj bi bilo pomagalo, če bi ti jaz tudi nebesa zaslužil, pa bi ti pota ne najdel? Zato sem prinesel luč iz neba, zato se je nocojšnjo noč tako zasvetilo po svetu. Jaz sem namreč tista *luč, ki razsvetljuje vsacega človeka, ki pride na ta svet. Kdor za mano hodi, ne hodi v temi*. — Glej, jaz sem prišel te učiti, kakšen je Bog in kaj od tebe hoče, da v nebesa prideš. Učiti sem te prišel ne le z besedo, marveč tudi z zgledom in dejanjem. Glej, majhen sem še, ne znam še govoriti in vendar te že učim, tukaj v jaslicah ležeč! Pa ti, o človek, ljubiš temo bolj kot luč.

Poslušaj o človek, kaj te že v jaslicah učim: Uči se od mene, ker jaz sem *krotak in iz srca ponižen*. Da, zato ker se je prvi človek povzdigoval in hotel Bogu enak biti, zato sem se jaz tako ponižal. Zato, ker si ti tako napuhnen, sem se moral jaz ponižati; zato, ker hočeš biti ti velik, sem jaz majhen postal; ker hočeš biti prvi, sem jaz tako zavržen; — ker hočeš biti več kot drugi, sem jaz tako zaničevan; in dasiravno je vse moje, moram že prvo noč na svetu med živino prebivati!

3. O božje dete, Jezus Kristus, povej, zakaj si prišlo?

Prišel sem zato, o človek, o kristijan, ker te ljubim, da te učim pokorščine. Tvoj prvi oče, Adam, se je uprl zoper Boga, je bil nepokoren, je zapoved prelomil in je sebi in svojim otrokom pravico do nebes zapravil. Pokorščine te učiti sem tedaj prišel doli. Težko nalogo mi je moj Oče dal, v trpljenje in smrt me je poslal, pa sem bil precej pripravljen tebi v zgled in sem rekel: *Glej, tukaj sem!* — Hočeš tedaj nebesa dobiti, bodi pokoren, spolnuj zapovedi!

4. O božje dete, Jezus Kristus, povej, zakaj si prišlo?

Zato, o človek, o kristijan, ker te ljubim, ker vidim, da si tako mesen, v posvetno zaljubljen, in da bi se pogubil, če te ne odtegnem od časnih reči in pozemeljskega veselja. — Glej, moje rojstvo in celo življenje te uči radovoljnega uboštvu in zatajevanja. Saj je vendar vse moje in vendar si nisem izvolil bogastva, imenitnosti in premoženja, ampak uboštvu, da vidiš, da v nečimernih sladnostih ni pravega veselja in resnične sreče!

5. O božje dete, Jezus Kristus, povej, zakaj si prišlo?

Zato, o človek, o kristijan, ker te ljubim, ker vidim, da si nepotrpežljiv, tako k nevolji, k jezi, k zločnosti in mehkužnosti nagnen in če na tej poti ostaneš, da zveličan biti ne moreš. Zato sem ti dal zgled največje potrpežljivosti in krotkosti. Zato sem koj v začetku svojega življenja trpel in nisem nehal trpeti, dokler nisem na križu svoje duše izdihnil. Jaz, tvoj Gospod, sem celo življenje trpel, ti pa hočeš brez trpljenja biti! Ako bi bil kakšen boljši pomoček v nebesa priti, ako bi bila kakšna boljša in krajša pot, gotovo bi ti jo bil pokazal; tako pa ni boljšega od križev in težav, kaj se jim toraj braniš, kaj jih tako z nevoljo nosiš! Poglej k jaslim ali na križ, povsod me najdeš v trpljenji, ti pa bi bil brez trpljenja?

6. O božje dete, Jezus Kristus, povej, zakaj si prišlo?

Zato, o človek, o kristijan, ker te ljubim! Da, ljubezen, sama ljubezen me je pripravila na svet, ker sem tebe. tvojo dušo, tvoje zveličanje tako ljubil, da sem že kot dete osem dni staro svojo kri za te prelival in da sem jo pozneje vso do zadnje kaplje za tebe na križu prelil. Jaz sem tebe tako ljubil, kako pa ti mene ljubiš? Jaz sem vse storil, da bi bil ti vesel in srečen, ti pa vse storiš, da me žališ! — Jaz sem bil v jaslicah zvezan v plenice, na križu pa sem bil pribit: ti pa si tako razuzdan, da svojim počutkom vse privoliš. V betlehenskem hlevu sem se redil od mleka svoje deviške Matere, na križu sem bil napajan z žolcem in jesihom — ti pa si tolikokrat nezmeren v jedi in v pijači, ali je to ljubezen? Ali sem te jaz tako učil? V betlehenskem hlevu sem bil med osličkom in voličem, na križu pa med razbojnikoma, ker si ti tolikrat v slabih družbah. Če me ljubiš, nikar me ne nosi v slabo družbo, ko si me v sree prejel!

Da, zato sem prišel, da te ljubezni učim! O človek, o kristijan, če se družega ne naučiš pri mojih jaslih, nauči se ljubezni — in dovolj bo. — Zakaj kdor ljubi, ostane v Bogu in Bog v njem! Preljubi, ljubimo toraj Jezusa, ker nas je on poprej ljubil. Amen. Jan. Azman.

Praznik sv. Štefana.

Cerkveno leto. — LII. Sv. Štefan — naš vzornik.

Tiste dni je Štefan, poln milosti in moči, delal velike čudeže in znamenja med ljudmi. Dj. ap. 6. 8.

Še držimo božje dete v svojem naročji, še se radujemo z Marijo, njegovo materjo, da so se jej izpolnile srčne želje, da so se izpolnile vse obljube, na katere je Bog pripravljaval Izrajelce dolgih 4000 let. Dolgo je bilo treba čakati, zato je veselje toliko večje, da se je vsaj sedaj Bog spomnil svojega usmiljenja in poslal svojega sina na svet. Kdo bi o Božiči ne gledal rad svojega odrešenika, kdo bi se ne radoval njegove bližine? — in vendar mahoma precej prvi dan po Božičnem dnevu nastopi s posebnim, zapovedanim praznikom Štefan, mož poln milosti in moči, ki je delal velike čudeže in znamenja med ljudmi! Ali hočemo tudi mi zapustiti Jezuska v jaslicah in gledati pogumnega spoznovalca Odrešenikovega? Tega ne bomo storili, ako nam Jezus ne dovoli; toda Jezus sam gleda s posebnim veseljem, kako srčno in stanovitno sv. Štefan spričuje njegovo vero pred sovražniki, kako pogumno daruje z mučeniško smrtjo tudi svoje življenje, moleč za svoje sovražnike in vzdihujoč: *Glejte, nebesa vidim odprta in Sinu človekovega stati na desnici moči božje.* (Dj. ap. 7, 55.)

Nebesa so se toraj odprla in Jezus, sin človekov z dopadanjem gleda na desnici Očetovi sv. Štefana, kako junaško on spričuje svojo vero v Kristusa. Bog sam nam toraj daje vzgled, da se tudi mi radi oziramo na prvega mučenca vere Kristusove, na sv. Štefana, ki je prvi opral svoja oblačila v krvi brezmadežnega Jagnjeta, in k temu nas nagiba posebno današnji praznik.

Oglejmo si toraj sv. Štefana kot vzgled, kako naj kristijan zvesto služi Bogu v življenji in ob smrti.

God sv. Štefana je že star praznik v katoliški cerkvi. Že v apostolskih določilih vsaj koncem 3. stoletja krščanstva sestavljenih, je govor o prazniku sv. Štefana; sv. Gregor Nisenski poudarja, da ima ta praznik posebno prednost, ker se prvi obhaja po Božiču. To tudi sv. Štefan zasluži, ker je prvi mučenec pokazal svojo zvestobo do konca in s tem pokazal svetu božjo moč, katero daje človeku krščanska vera, ako se je oklenemo s celim srcem. Sv. cerkev se pri sv. maši te časti še vedno spominja, ker se ta dan spominja tudi vseh drugih

mučencev katoliške vere, katerim je sv. Štefan pokazal pot, po kateri si pridobi kristijan mučeniški venec, ko moli: *Sprejmi, Gospod, darove v spomin tvojih svetnikov, da kakor je njih poslavalilo trpljenje, tako tudi nas varne ohrani pobožnost.* (Secr. ad Missam.)

Sv. Štefan je bil po svojem poslu dijakon. — V djanju apostolskem (VI.) namreč beremo, da se je število učencev Kristusovih od dne do dne množilo, da so jeli Grki godrnjati zoper Hebrejce, ker so bile pri delitvi darov zanemarjane in prezirane vdove Grkov. Apostoli zato pokličejo množico vernikov in pravijo: „To ne gre, da bi mi oskrbovali samo reveže in opuščali oznanovanje besede božje. Izvolite sedem mož dobrega slovesa, polnih svetega Duha in modrosti in ti naj oskrbujejo mizo revežev.“ In izvolili so sedem dijakonov, med njimi tudi sv. Štefan.

Dolžnosti, katere so imeli dijakoni, so bile sledeče: Dijakon je imel oskrbovati reveže, deliti sv. obhajilo in apostolom biti v pomoč pri oznanovanju božje besede. Sv. Štefan, izvoljeni dijakon, je s posebno gorečnostjo opravljal svoje dolžnosti, saj mu sv. pismo samo daje prelepo spričevanje: *Bil je poln milosti in moči in je delal čudeže in velika znamenja med ljudmi.*

1. Oskrbovati reveže, je bila prva dolžnost dijakonov. — Stoži se človeku po davno minolih časih, ako premišluje, kako je bilo v prvi krščanski družbi za vse dobro poskrbljeno. Nekateri kristijani, kakor Barnaba, so prodali svoja posestva, drugi pa so dajali od svojega imetja toliko, kolikor se je potrebovalo. (Cf. Dj. ap. 32, 37.) Pripravljeni so bili dati tudi vse, ako bi bilo potreba, saj vsa občina vernikov so bili eno srce in ena duša in nobeden ni svojega imetja imenoval svojo lastnino, ampak vse jim je bilo skupno. Ni ga bilo reveža med njimi, zakaj premožni so donášali denar in ga pokladali k nogam apostolov in vsakdo je dobil po potrebi.

Ta velikodušnost prvih kristijanov, da so radovoljno darovali svoje zasebno imetje v skupne namene, bila je sad prve krščanske ljubezni, po kateri so ljubili svojega bližnjega, kakor sami sebe. Razsvetljeni po sv. Duhu, čutili so se vsi kristijani kakor veliko družino in niso trpeli, da bi kak ud te družine živel v pomanjkanju. Da so bili prvi kristijani tako pripravljeni vsemu se odreči, bil je pa tudi še drugi vzrok; verovali so namreč učenci Jezusovi, da njih učenik zopet prav kmalu pride in ustanovi kraljestvo Izrajelovo. (Cf. Dj. ap. I. 6.)

Pri oskrbovanji manj premožnih godili so se neredi; Grki so se pritoževali nad Judi, da prezirajo njih vdove pri deljenji darov,

in zato je občina krščanska izvolila sedem diakonov, katere so apostoli posvetili za to službo in odločili, da naj jim pomagajo pri oskrbovanji revežev, pri delitvi sv. obhajila in pri oznanovanji božje besede.

Sv. Štefan se je z vsem ognjem svojega ljubečega srca posvetil tej sveti službi, zato njega tudi danes mi po vsej pravici pozdravljamo kakor svetnika krščanskega usmiljenja in zato ni čuda, da njegovim priprošnji verniki ne izročajo samo svoje sreče, ampak da kmetovalci še svojo živinico postavljajo v njegovo varstvo.

Kristijani, rekel sem, da nam je sv. Štefan lep vzgled pravega vernika; posnemajmo toraj tudi Štefanovo ljubezen do ubogih. Časi so se spremenili, prva krščanska občina je izumrla, prva ljubezen je omrznila, ogenj verne navdušenosti se je pogasil; namesto vere se šopiri na prestolu nevera in kakor strah se širi na svetu vedno huje velika revščina. Bog to dopušča, ker hoče svet prepričati, da brez božjega blagoslova ne vspeva tudi časna sreča, da je življenje po veri prvi in najtrdnější steber časni naši sreči.

Diakonov je treba toliko revežem tudi v naših časih, trpinu usmiljenih src, ki radodarno pomagajo in lajšajo žal in bol. Hvala Bogu, delavna krščanska ljubezen ni še med nami izumrla. Katoliška cerkev se v vseh stoletjih ponaša z junaki krščanske ljubezni in taki tudi v cerkvi še sedaj žive. Koliko je po svetu družb, posebno konferenc sv. Vincencija Pavlanskega, ki imajo namen revežem pomagati iz zadrege, pri tem pa še za njih dušno izveličanje posebno skrbeti. Ne izgovarjaj se kristijan, da je med podpiranimi reveži veliko nevrednih, ker nerodnih. Komu bi to ne bilo znano? Vsak vé, da revščina vodi človeka v velike grehe, toda vprašam: ali bo tvoj dar, ki ga daš iz ljubezni do Boga, manj veljal pred Bogom, ako ga nevredni revež slabo obrne? Prav nič ne; Bog gleda na tvoj dober namen. In pa, če ti revežu poveš, da ga podpiraš zaradi Boga, da ga ljubiš zaradi Boga, dasi se ga ves svet sramuje, o verjemi mi, da je to najpripravnejše kladivo, ki more prebiti ledeno srce trdovratnega, zavrženega človeka, če prej ne, saj ob njegovi zadnji uri, češ, nekaj mora le vera biti, — zakaj bi se sicer tak z menoj ukvarjal? Kdor pomni, koliko je vredna človeška duša, kdor vé, koliko zasluženja ima, kdor zavrne grešnika od njegovih krivih potov, tak se ne bo ustrašil nobenega truda in nobene žrtve, mar bo z veseljem, kakor sv. Štefan posvetil se oskrbovanju revežev, pomneč besed sv. Janeza: *Kdor pravi, da ljubi Boga, pa sovraži svojega brata, je lažnik.* (Jan. 3. 18.)

Dijakoni so nadalje delili sveto obhajilo. — Tudi ta dolžnost je nakladala dijakonom mnogo truda in mnogo nevarnosti. Mirnih časov vojskujoča cerkev tudi v svojem početku ni imela, kakor jih še danes nima; vedno se izpolnjujejo nad njo besede Odrešenikove: *Ako so mene preganjali, preganjali bodo tudi vas.*

Prvi kristijani so pogosto, deloma vsak dan, deloma vsako nedeljo, prejeli sveto obhajilo pri očitni službi. Dijakoni so je jim v cerkvi delili, poleg tega pa tudi niso pozabili bolnikov, katerim so na dom nosili sveto obhajilo v nalašč za to pripravljenih puščicah. To delo tudi ob apostolskem času, ko so morili apostole, druge pa v ječo zapirali zaradi Kristusovih nauk, ni bilo brez nevarnosti, kajti ako so zalotili dijakona s presv. obhajilom, gotovo je moral svojo gorečnost mnogokrat plačati s svojim življenjem.

Tudi sv. Štefan je gotovo s posebnim veseljem opravljal to najsvetejšo službo. Ravno ker je bil Štefan vedno v tako tesni zvezi s svojim nebeškim Učenikom, ker ga je pogosto na svojem srečanju nosil bolnikom in preganjanim, ravno zato se je njegovo srečanje tako zjediniло s srcem Jezusovim, da je ž njim skupno bilo in umrlo ne le za prijatelje, ampak tudi za sovražnike morilce.

Bodi tudi nam vsem v tem oziru sv. Štefan naš vzornik. Skrbimo, da bomo tudi mi zvesti služabniki Jezusa v najsvetejšem zakramentu. Radi ga obiskujmo v cerkvi svojega najboljšega prijatelja, radi ga prejemajmo v svoje zveličanje, radi ga spremljajmo k bolnikom, pripravljajmo nevarno bolne, da pravočasno prejmejo sveto popotnico za večno življenje, širimo bratovščino sv. rešnjega Telesa, in tudi mi bomo podobni sv. Štefanu, ki je tako goreče in zvesto opravljal kot dijakon službo Najsvetejšega, tudi mi se bomo vedno tesneje sklepali s svojim Bogom, dokler se v večnosti popolni z njim ne združimo za vselej!

Štefan pa je bil prav posebno poln milosti in moči in je delal čudeže in velika znamenja med ljudmi kot oznanovalec besede božje. Bili so namreč dijakoni škofom in duhovnom v pomoč tudi pri oznanovanju besede božje. Vzglede, kako neustrašeno in goreče je sveti Štefan opravljal to svojo službo, je njegov govor, zapisan v svetem pismu, s katerim je prepričeval in mečil Jude, da bi spoznali svojo zmoto, ker so zavrgli Kristusa, in da bi jih dobrote božje, skazane Izraelcem, morale prav posebno nagibati, da oni, za katere je Bog prav posebno skrbel, spričujejo vero v njegovega Sina,

Skoro vso zgodovino Izraelskega ljudstva omenja Štefan svojim poslušalcem, ki je cela vrsta posebne skrbi, naklonjenosti in ljubezni

Gospodove do Izraelcev. Bog, pravi Štefan po priliki, izvoli Abrahama, ga vodi v odločeno mu deželo, razmnoži njegove potomce, po čudežu reši Jožefa egiptovskega smrti in po njem Jakoba grozne lakote, Mojzesa pošlje, da reši Izraelce izpod oblasti krutega Faraona, dá ljudstvu postave, mu pribori obljubljeni deželo, pošilja mu preroke in kralje, sozida mu čudovit tempelj — vse, da s tem pokaže svojo posebno skrb za Izralce. Kdo naj toraj veruje v Boga, ako ne Judje, ki so prejeli od njega največ dobrot? In vendar Štefanovi poslušalci nečejo verovati, trdovratni ostanejo, zato jim v sveti jezi zagrozi sveti Štefan: *Vi ste trdovratni in neobrezani na srcih in ušesih svojih, vi se ustavljate svetemu Duhu, kakor vaši očetje, tako tudi vi.*

Poslušalci čutijo, da so zadeti, da zaslužijo tako ojstro očitjanje, namestu pa, da bi spoznali svojo zmoto, raztogote se nad Štefanom, škripljejo z zobmi in ga tirajo skozi mestna vrata, da si pohlade svojo peklenško jezo s kamnanjem sv. Štefana, nevstrašenega oznanovaleca naukov Kristusovih.

Občudujmo, kristijani, neustrašenega spoznavaleca vere Kristusove, strah nas pretresaj nad trdovratnostjo in grozovitostjo zaslepljenih, posnemajmo Štefana in bežimo pred Judi.

Toda, predragi, kako bi bilo z nami, ako bi vstal med nami Štefan in začel dopovedovati, da milijonkrat večjo ljubezen in skrb, kakor jo je skazoval Bog Judom, sedaj skazuje katoliškimi kristijanom. V novem zakonu namreč Bog ne govori več po svojih poslancih, ampak govori po svojem lastnem Sinu, katerega je poslal na svet ne le, da nas uči, ne le, da nam daje vzgled brezmadežnega življenja, ampak, da se za nas celo daruje na svetem križu. Kaj je vsa ljubezen Gospodova v stari zavezi v primeri s to neskončno ljubeznijo vélovečenega Sinu božjega, in vendar — ko bi sedaj stopil Štefan med kristijane, o tedaj bi se pač svete jeze razvnelo njegovo ljubezni božje polno srce, tedaj bi se v bridkih očitanjih razvezal njegov jezik po priliki: *Vi ste trdovratni in neobrezani na srcih in ušesih, vi se vedno ustavljate svetemu Duhu, vi se ustavljate križanemu Odrešeniku, kateremu ni bilo dovolj, da se je enkrat za vas daroval na sv. križu, ki se še vedno za vas daruje v najsvetejši daritvi, vi nečete umeti njegove ljubezni, vi se ne menite zanj, vi ga žalite, vi ga s svojimi grehi vnovič križate . . .*

Kristijani, kaj bi mi rekli na tako očitjanje? Pač vendar ne bomo posnemali Judov, katere so bôdle resnične Štefanove besede, da so z zobmi škripali in v tej jezi svetnika s kamenjem pobili?

Rajše spoznajmo, da zaslužimo taka očitanja in kličimo s Savlom, ki je bil tudi priča mučeniške smrti sv. Štefana: *Gospod, kaj hočeš, da naj storim?*

Vemo, kaj hočeš. Ti, o Gospod, nečeš smrti grešnika, temveč da se spokori in živi, zato nam daj pravega kesanja nad grehi, da zadobimo zanje pri Tebi milostno odpuščanje.

Pokoro smo pripravljeni delati za svoje grehe in v ta namen hočemo po vzgledu sv. Štefana radi pomagati ubogim, radi v besedi božji in v sv. obhajilu iskati zdravila našim dušnim ranam, da ozdravljeni na duši tudi mi vzdihujemo ob svoji smrti: *Gospod Jezus, sprejmi mojo dušo!* Amen.

And. Kalan.

Nedelja pred novim letom.

Naše življenje podobno vožnji na železnici.

Od včeraj smo in ne vemo, da so naši dnevi na zemlji kakor senca.

Job. 8, 9.

Zopet je minulo eno leto in danes smo se zadnjikrat tukaj zbrali k službi božji. Kakor vsako leto pred njim je tudi to hitro, hitro minulo. Včasih je ena ura dolga, da je skoro ni prebiti, dolg je dan, dolg je teden, dolg je mesec; ali celo leto vendar le hitro mine. Pogledaš nazaj, se ti zdi, kakor bi se bilo še le pričelo, in že ga ni. Prav ima tedaj pobožni Job, ki govori, da so naši dnevi kakor senca, in v modrostnih bukvah se bere, da so kakor leteč sel, kakor barka, kakor ptič, kakor pušica. — Hitro gredo mimo nas in predno se človek zavé, že so minuli in konec je življenju. Pač res, naše življenje je urno, kakor vožnja na barki ali po železnici. — Kakor na barki hitro leté bregovi mimo človeka, in na železnici lepe in žalostne okolice, tako nam hitro minejo dnevi, naj so že žalostni ali veseli. — Na barki po morji se je malokdo izmed vas še vozil; vsakdo pa skoraj že po železnici. — In ravno o železnici sem se danes zadnjo nedeljo v letu namenil govoriti in vam pokazati, kako je naše življenje podobno vožnji po železnici.

Stari ljudje so pred 180 leti prerokovali, da bo velika železna kača po polji ležala, ali z drugimi besedami, da bodo prišli časi, ko bodo zidali železne ceste. Seveda takrat nihče ni tega verjel, mi pa

vendar že vidimo in skušamo sami. Dobro 50 let je tega, kar so jeli zidati železne ceste in kmalu bo svet z železnicami ves preprežen. — Železnice se smejo prištevati najiminitnejšim iznajdbam sedanjega časa in ravno železnice so nekakšno naš čas ves preuredile. In kakor vsaka človeška najdba se tudi železnice lahko v dobro ali v slabo porabijo. Za marsikaj so železnice prijetne. Človek se hitro pripelje iz enega kraja v drugi. Če je še tako grdo vreme, če dežuje ali sneži, v železničnem vozu je človek zavarovan. Enako hitro se lahko raznovrstno blago razpošilja na vse strani; ljudje se med seboj hitro spoznavajo, olika se širi. Ali kaj pomaga, ko se pa hudobija enako hitro ali pa še hitreje razširja, tudi se s tem državni stroški ter davki povikšujejo, posamezni vozniki so oškodovani itd. Pa o koristi ali škodi železnic vam ne bom govoril, jaz sem se le namenil, primerjati naše življenje vožnji na železnici.

1. Kdor se je že po železnici vozil, znabiti celo s hitrim vlakom ali nagličem, tak vé, kako hitro leti železni konj po železnem tiru. Če človek skozi okno glavo pomoli, mu skoraj sapo jemlje. In kako hitro vse mimo človeka beži. Mesta, vasi, cerkve, goré, drevesa, njive, travniki — komaj si jih ugledal, že ti zopet izginejo spred oči in če si se tudi daleč namenil, v nekaterih urah si dospel do svojega cilja in marsikateri se tej hitrosti dosti načuditi ne more in dospevši na odločeni kraj, zakliče: „Ali smo res že tukaj?“

Tako je tudi, preljubi, z našim življenjem. Komaj stopimo na ta svet, vse posvetno leti mimo nas, hitro mine dobro in slabo, in prej, kakor mislimo, je konec našega potovanja in marsikateri na zadnjo uro zdihne in pravi: „O, kako naglo me je vse minulo!“

2. Kakor je na železnici več spremnikov, da popotnikom imena postaj napovedujejo, in da vsakega ven spravijo, kadar pride do odmenjene postaje: tako nas tudi smrt povsod spremlja in včasih kar na nagloma pride in zakliče: „Tukaj je treba izstopiti!“

3. Na vsaki postaji jih večjidel nekaj izstopi, nekaj pa jih pristopi. To velja tudi o našem življenji, le da nihče naprej ne vé, kako dolgo se bo vozil in kdaj bo mogel družbo zapustiti in izstopiti. Iz naše duhovnije jih je preteklo leto izstopilo in prestopilo v večnost . . . ; na novo pa je vstopilo . . . Kdo vé, katerega izmed nas bo najprej zadel klic: „Izstopi!“

4. V železnici se vozijo skupaj stari in mladi, dobri in hudobni; taka je tudi na svetu. Včasih kakšni pijanci in nerodneži veliko sitnost in težavo delajo, tako, da je človek vesel, ko pride do postaje. —

— Enako je z nami. Hudobnih se ne moremo popolnoma ogniti; še le s smrtjo jih bomo rešeni.

5. Kdor se hoče po železnici peljati, mora imeti „karto“ od blagajnika v dokaz, da je plačal voznino. Tako karto, tako pravico smo dobili vsi pri sv. krstu, da se lahko ž njo peljemo proti nebesom. Blagajnik je mašnik Gospodov, ki nam je to pravico pri svetem krstu bil dal. Kdor jo je zapravil, jo mora zopet iskati, kar se lahko zgodi v zakramentu sv. pokore.

6. Na železnici je razloček v vozech. Je namreč več razredov. Kdor več plača, boljši voz in boljši prostor dobi. Kdor več dela in za nebesa trpi, bode tam večje veselje dosegel. V I. razredu se vozijo, ki so se zavezali z obljubo radovoljnega uboštva, vednega devištva in vedne pokorščine, v II. razredu, ki stanovske dolžnosti spolnujejo in veliko dobrega delajo, v III. razredu, ki so sploh v milosti božji in pošteno krščansko živijo.

7. Prav mali otroci nič ne plačajo; pod desetim letom pa polovico. Tako tudi za nebesa; nedolžni otroci nič ne plačajo, to se pravi, nič sami ne store še za nebesa; kateri mladi pomrjejo, pa tudi le malo.

8. Blaga se na železnico v voz ne sme veliko jemati, je tudi sitno, težavno in nevarno; če ga več kdo s sabo ima, mora pa posebej plačati. Tako tudi, kdor se proti nebesom pelja, naj ne jemlje veliko časnega blaga s saboj; samo za dobra dela ni treba posebej plačati; kdor pa ima s saboj nepotrebne časnega blaga, mora potlej tam plačati v vicah.

9. Kdor se hoče iz druge dežele čez mejo pripeljati in je v oni deželi kužna bolezen, mora na meji počakati in ga tam čistijo, kade, da boleznini ne zanese; kdor ima s sabo prepovedano blago, ga tudi na meji ustavijo, mu je vzamejo ali pa mora veliko plačati. Tako je tudi z vožnjo v nebesa. — Kdor se tukaj ni očistil, spokoril, kdor je kaj pregrešnega še s sabo na oni svet prinesel, ga ne puste koj v nebesa; čakati, čistiti se in plačevati mora še v vicah.

10. Vlaki, ki navzgor vozijo, morajo na več krajih prevideti se z ogljem in vodo, da mašina ne opeša; včasih morate biti celó dve mašini, da se more speljati. Tako je z vožnjo proti nebesom. Kdor hoče srečno privoziti v nebesa, jo sam ne bo nikdar dobro izvozil; mora imeti še drugo pomoč, milost božjo, brez katere nič napredovati ne more; mora tudi večkrat hrane dobiti, da ne omaga in to se zgodi z večkratnim prejemanjem svetih zakramentov.

11. Do zdaj smo govorili o vlakih, ki peljejo proti nebesom. Povedati pa vam moram, da so tudi vlaki, ki vozijo proti peklu. In z žalostjo moram reči, da so vlaki, ki vozijo proti peklu, bolj polni, kakor oni proti nebesom. Vlaki, ki navzdol vozijo, ne potrebujejo kurjave, ali le malo, tudi ne druge pomoči, ker navzdol samo rado leti. Kdor se v teh vlakih vozi v III. razredu, mu ni treba družega, kakor da je v smrtnem grehu; v II. razredu pa se vozi, kdor druge pohujšuje in v I., ki tudi Boga in vso vero taji. — V teh vlakih ni treba pokrepčanja; kdor se v pekel vozi, mu tudi ni treba zakramentov, duhovne pomoči. Kdor se v teh vozi, mu ni treba ne pridig, ne krščanskih nauk, ne spovedi, ne obhajila, ne odpustkov; kajti v pekel se brez tega pride.

In zdaj, ljubi moj kristijan! povej, v katerem vlaku se pelješ? V tistem, ki pelja v nebesa, ali pa v pekel? Če si v milosti božji, blagor ti — prav se boš pripeljal; če si v smrtnem grehu, gorje ti, večna kazen te čaka. Če bi pa vendar še rad bil zveličan, ki se zdaj proti peklu peljaš — kaj ti je storiti? Če to hočeš, glej, še je pomoč! Družega ti nič ni treba, kakor da se še ob času presedeš. Na vsaki postaji so namreč predstojniki, ki karte menjajo; to so duhovni pastirji na raznih farah. — Če se jim pokažeš, premenili ti bodo karto pri sv. pokori in dali pravico, da se smeš v pravem vlaku peljati. Toraj brž premeni, dokler ni prepozno. Morebiti že to leto smrt enemu ali drugemu zakliče: „Ti moraš zdaj izstopiti!“ In če prašaš, katera postaja je tukaj, se ti bo reklo: „To so vice!“ In na vprašanje, koliko se more muditi, dobiš odgovor: „Dokler se ne očistiš.“ — Druzemu se poreče: „To je pekel!“ In koliko minut se ostane? „Na večno!“ — Tretji bo zaslišal: „To so nebesa!“ In koliko se tu ostane? „Večno brez konca!“ In to postajo nam milostljivi Bog dodeli vsim vkup po tem revnem življenju. Amen.

Jan. Ažman.

Pogled na slovstvo.

1. **Družba sv. Mohorja.** Prijatelji slovenskega naroda, iskreni gojitelji slovenskega slovstva, strmite in radujte se: 41.552 udov že šteje letos ta prekoristna družba. Bodimo Bogu hvaležni za tolik blagoslov! Pa trudimo se sami še nadalje, da se nam ohrani na tako slavni višini. Po dosedanem običaji smo prejeli tudi letos šestero dokaj obširnih knjig:

a) *Življenje preblažene Device in Matere Marije in njenega prečistega ženina sv. Jožefa.* Popisal Janez Volčič, VII. snopič. — Ker smo že stari znanci

te knjige, nam pač ni treba veliko besedi v njeno pohvalo; le toliko rečemo, da nam je še ljubša memo poprejšnjih njenih sestric, ker je zaljšana z lepimi podobami, ker je predmet jako mikaven in pisava bolj jedrnata, tako, da res že željno pričakujemo nadaljnega zvezka. Razdelitev bi se dala nekoliko doslednije vravnati, n. pr. v lavantinski škofiji, str. 124, bilo bi boljše sploh: na Štajarskem, ker je v tem oddelku popisana tudi slavna božja pot »Marija Celje«, idr. Pa take reči menda ne begajo tolikanj priprostega čitatelja.

b) Tomaža Kempčana: *Hodi za Kristusom*. Štiri knjige. Preložil in z navadnimi molitvami pomnožil Andrej Kalan. — Tudi o tej knjigi nam gledé vsebine ni treba reči nobene besede, ker bi se gotovo zamerili prečastnim čitateljem, ko bi jim hoteli še le navajati, kaj ima Tomaž Kempčan v sebi. Ocena se toraj le suče ob prevodu in zunanji obliki. In tu moramo le reči, da je res sreča, ker je prišla ta neprecenljiva knjiga v tako spretno roke. Gosp. pisatelj se je vestno držal, kakor sam pravi, izvirnika; toraj je vse zanesljivo, če tudi je »temnejše in težje stvari povedal prosto in prav po domače«. Prav zeló je tudi postregel pobožnim Slovincem, da je vsakemu poglavju pridejal »sklep« in na koncu knjige trojno kazalo; molitveni del bode tem bolj ugajal, ker je deloma nabran iz spisov Tomaža Kempčana. Jako hvalno je, da je odbor dal knjigi manjšo obliko, da jo bodo tudi možki lahko v žep devali. Bog daj, da bi veliko sadu prineslo to biserno delo!

c) *Občna zgodovina*, za slovensko ljudstvo spisal Josip Staré. — O taki knjigi, ki šteje že dvanajstotico precej obsežnih zvezkov, ni, da bi veliko govoril. Rad pa pritrdim misli, ki jo je velečenjeni pisatelj izrazil v predgovoru k »naši dóbi«, da je delo od leta do leta popolniše. Tudi tvarina je prišla zdaj najznamenitejša na vrsto. Toraj bomo tudi temu delu željno pričakovali nadaljevanje v prihodnjem letniku.

č) *Slovenski pravnik*. Spisal dr. Ivan Tavčar. V. zvezek. O tem jako koristnem delu moramo zopet ponoviti priznanje prejšnjim zvezkom izrečeno in gosp. pisatelja zahvaliti, da je naše ljudstvo poučil o tako važnih rečeh.

d) *Slovenske večernice* za pouk in kratek čas. 42. zvezek. — Tudi ta knjiga dobro rešuje svojo v naslovu izrečeno nalogo: »za pouk in kratek čas.« Posebno se odlikuje prvi spis dr. Lampeta: dr. Janez Gogala. — Vrli pisatelj, res dika slovenske duhovščine, kar gori za plemenitega moža, katerega vrline nam opisuje, a tudi napak popolnem ne prikriva — to se vidi iz vsake vrstice. Gotovo veliko koristi tak životopis. Memogredé bi vendar pripomnili, ker se nam zopet prihodnje leto obeta daljši životopis duhovnika, naj bi spretni pisatelji se oprijemali tudi vzorov iz meščanskega in kmečkega življenja, ter nam opisali življenje kake izgledne device (kakor je n. pr. dr. Križanič »Žlahтна rozga«), gospodarja, matere, posla itd., ker v prvi vrsti je družba vendar le namenjena našemu dobremu ljudstvu. — Tudi v nadaljnem berilu se lepo vrsti poučna proza z mnogimi pesmami.

e) *Koledar za leto 1889*, je lično ozaljšan in spretno vreden. Proslavljenje cesarjeve štiridesetletnice je prav umestno. »Obsojen« se že po naslovu izda, da je spet povest — »kriminalka«. Zavozljati bi se bila morala ta povest drugače, ali pa naj bi se bil kjerkoli izrečno obsodil ponočni »ljubimski« poskus glavne osebe, ker ne zdi se nam prav, da se samo prelom sedme zapovedi tako grozovito slika, za prelom šeste, ki stoji v dekalogu še pred ono, ni grajalne besede, ko je vendar tako lepa prilika, ker ravno s tem si je Jarnej nakopal vse gorje.

Celó mati pravi: »Zmirom si bil priden, in nikdar mi nisi storil nič žalega« (str. 34). Tako slovenska mati ne govori sinu, o katerem vé, da je šel ponočevat. Kdor pozna srečo in gorje naroda, lahko vé, da je brez števila več nesrečnih, ki zanemarjajo šesto zapoved, kakor takih, ki se pregrešujejo zoper sedmo. Tudi bi nam bilo ljubše, ko bi se ne bila vsprejela podoba na str. 39, ker se v spodnjem kotu plesalci tako grdo zvijajo, in ko bi bil slikar na str. 33 med obhajilom še navzoča »dedca« položil na obe koleni. Nadalje sestavki: »Zlatomašnik Josip Jurij Strossmayer, Borovlje in puškarija v Borovljah, dekan Lambert Ferčnik, dr. Valentin Zarnik, razgled po svetu, so vneto in jako zanimljivo pisani. Posebno lepo se poda med resnobnim berilom kratkočasna povest: »Kako je stari Molek tatu iskal«; človek nima sicer direktno nravne koristi iz tega berila, a radostno razvedrilo je tudi velike vrednosti za dušno življenje, če je v poštenih mejah. — »Zlatomašnik Leon XIII. in slovenski romarji«, spisal dr. J. Križanič je tudi vrl spis, ki smo ga že imeli priliko (vsaj večinoma) v tem listu hvalno omenjati. V lepi Gregorčičevi pesmi »V srce si glej!« bi brzcone ne bila obveljala rima »glej!« pa »ostrej!«, ko bi jo bil rabil kdo drugi.

V obče moramo res slavnemu odboru hvaležni biti, da je toli slavno izvršil svojo nalogo. Korektura je jako natančna, jezik se nam zdi še preveč »najnovejši«, ker dvomimo, da bi se kdaj vsi sprijaznili s preobilnim »fotovanjem«.

Ker nam je le za pravi napredek in vspeh te veličastne bratovščine, bodi nam še dovoljeno le dvoje opomniti. V povestih naj bi se pisatelji bolj v idealne višave povspenjali in bolj v globočino sreca segali, ali da bolj naravnost povem: bolj blažljivo naj bi pisali. Nič kaj nas ni razveselil slavnega odbora vkrep, da se nadalje udom ne bodo več oddajale knjige za polovično ceno. Večina udov je gotovo menj imovita, ter že l gld. težko žrtvuje, kako bi bilo moč še nazaj segati. In vendar je to večkrat potrebno, ker družba izdaja velika dela v posameznih zvezkih, ki več let izhajajo. Temu se ne dá izogniti, ker za raznovrstnost berila je treba skrbeti. Toraj ne preostaja družega, kakor želja in prošnja, naj bi se slavni odbor vsaj pri onih delih, ki še niso dovršena, poprejšnje za ude ugodne prakse poprijel, ker posamezen — morebiti zadnji ali predzadnji zvezek velike knjige nima nobene prave cene, če si kdo ne more umisliti njegovih starejših bratcev.

Zdaj pa jaderno zopet na delo, — delo prečastno!!

2. *Matica Slovenska* je tudi jela te dni razpošiljati svoje knjige in sicer letos štiri: a) *Letopis Matice Slovenske za leto 1888*, uredil dr. Lovro Požar; b) *Slovinci in 1848. leto*, spisal Josip Apih; c) *Frana Erjavca: Izbrani spisi*, uredil Fran Levec; d) *Prihajač*, spisal Fr. Dolinar. — Res veliko (60 pól) nam je podala Matica. Ker te knjige ne spadajo toliko v delokrog našega lista, jih ne bodemo tu obširniše pretresovali; le toliko rečemo: kar je družba svetega Mohorja za priprosto ljudstvo naše, to bodi Matica Slovenska za naš učeni in olikani svet, in noben duhovnik, ki želi blagor svojemu narodu, naj se jej ne odteguje, marveč naj jo po svoji moči podpira, to pa tembolj, ker nam je sedanjí vrlí predstojnik porok, da bode delovala v pravem tiru!